

Vinko Möderndorfer

V A J A Z B O R A

**Komedija v treh dejanjih
s pevskim zborom in streljanjem**

Godi se v današnjih dneh na Goličavi.

Napisano: 1996

Nagrada za najboljše komedijsko besedilo (Dnevi komedije v Celju 1998): ŽLAHTNO
KOMEDISJKO PERO

Uprizorjeno: Vaja zbor, SLG Celje, 11. 12. 1998, režiser FRANCI KRIŽAJ

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Igra je komedija in satira. Komedija želi biti predvsem na tistih mestih, kjer spregovori s komičnimi značaji in situacijami. Satira pa je tam, kjer asocira na prizore, ki jih prepoznavamo iz našega vsakdanjega, tudi političnega življenja.

Seveda se vsaka satira trudi, da ne bi bila zgolj trenutno aktualistična, da bi njen humor bil splošno veljaven, da ne bi bila v svojih satiričnih bodicah preveč direktna in s tem seveda preveč enostavna. Zato je v VAJI ZBORA večji poudarek na komičnih značajih, ki pa morajo biti v uprizoritvi oblikovani s pretanjenim občutkom za mero. Podobno velja tudi za situacijsko komiko.

Najbrž ni potrebno posebej poudarjati, da komedija želi spregovoriti tudi kot metafora slovenske družbe in da je *pevski zbor* prav tako zgolj metafora za združbo zelo različnih ljudi ("*združbo različnih čednosti*", kot bi rekel Župan v Cankarjevem Pohujšanju), ki bi včasih morali zapeti, kljub različnosti interesov, v sozvočju... Pa se žal to na slovenskem zelo redko zgodi... Nobena skrivnost ni, da je naš *pevski zbor* humorna vzporednica *nekemu* drugemu zboru.

Na vsak način pa mora biti VAJA ZBORA predvsem lahkotna komedija, zanimiva v svojih situacijah in značajih. Saj, ne nazadnje, ima **“smeh tisto moč, ki nas naredi srečne, pa tudi jasnovidne”** (kot pravi Gogolj).

“... jaz sem sirota iz doline Šentflorjanske. Ne vem, kdo je moj oče, ne vem, kdo je moja mati...”

/I.CANKAR - Zgodbe iz doline Šentflorjanske/

"... iz farovža se je razlegalo zborovsko petje... bilo je tako prijetno, da je zaprl oči, in pomislil je, da je umrl..."

/I.CANKAR - Zgodbe iz doline Šentflorjanske/

PETER: Jacinta, jaz sem bil nekoč umetnik.

JACINTA: Že mnogokrat si rekel, da si bil.

PETER: A zdaj sem več. Dokler sem hrepenel, sem bil umetnik; zdaj ne hrepenim več.

/I. CANKAR - Pohujšanje v dolini Šentflorjanski/

VSI (*se vstopijo v vrsto in zapoje šolsko pesem*):

Alozij sveti, cvet mladosti,
izgled prelepi nam si ti;
poslušaj prazno nauk svetosti,
pobožno te ga mat' uči...

/I. CANKAR - Pohujšanje v dolini Šentflorjanski/

OSEBE IN OBRAZI

PETER - Mlad, čeden, nadarjen zborovodja in dirigent, ki je pravkar končal glasbeno akademijo. Po duši je umetnik, glasbenik, ki kar hlepi po pravem umetniškem delu... Svoji umetnosti se ves razdaja (dobesedno)... Služba zborovodje na Goličavi je njegova prva služba.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC - Zelo zviti in zelo ambiciozen župan Goličave. Sposoben organizator kulture v svojem kraju. Pred njim je še velika politična kariera.

ŽIKA ČRNOGORC - Govori simpatično spakedrano slovenščino. Govori pa jo z navdušenjem in z vehemenco, ki je sicer značilna za ljudi, ki zares dobro obvladajo jezik. Govori zelo različno. Malo po domače, malo po njegovo, malo pa narečno... Skratka: zelo slikovito... Sicer je pa trebušast, kratkih rok, prijeten za pogovor... Izrezan lastnik podeželske gostilne in še nekaterih obcestnih 'bufetov'. Takšen je, kot bi ušel iz Gasparijevih slik.

HELENCA - Lepotica in velika koketa. Liričen sopran. Najlepša med zboristkami. Srna, vedno vlažnih oči... Vendar ne brez pameti...

ERŽEN - Njen mož, podjetnik in sponzor ERŽEN d.o.o. Ljubitelj nogometa, vendar je zaradi podeželskih razmer prisiljen sponzorirati pevski zbor. Enostaven, naiven podjetnik. Rdečeličen, gobčen in plešast.

ZBORISTI

JOŽA PERŠIN - JOKI - Bariton. Brkat možakar. Sivi, košati brki. Izrezana podoba nekdanjega gverilca. Rad ga 'cuka'. Morda malo več kot drugi. Načelen je in glasen, vendar samo po potrebi. Človek, ki je poznal že boljše čase, ampak se tudi v teh dobro znajde.

DRAGEC - Tenor. Z dušo in telesom. Nežen fant srednjih let. Občutljiv. Njegove ironične opazke so včasih celo zelo duhovite. Vendar, ni sreče v njegovem življenju...

ANICA - Dramski sopran. Večna Helenčina tekmica. Odcvetela roža kasnih srednjih let. Edina ima glasbeno izobrazbo. Vsaj tako

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

se hvali. Velika spletkarka, vendar še zmerom greha vredna.

ELA - Prsata sopranistka. Zelo materinska. V vseh pogledih. Pa tudi zajedljiva.

SILVESTER - Bariton, ki si želi biti tenor. Elin mož. Matematičen tip. Pretirano natančen. Pretirano skrben. Ela in Silvester (Silvo) sta si kar nekako podobna. Kot brat in sestra. Neprestano tičita skupaj. Največ skrbi jima povzroča njun otrok Jurček, ki ga morata vedno, kadar imata vajo zbora, pustiti Silvestrovi mamici.

VLADO - Basist. Debel kot Pavarotti. Tudi brado ima kot Pavarotti. Zato ni čudno, da si domišlja, da poje kot Pavarotti, čeprav je basist. Je zelo kratke pameti. Naiven. Včasih se nam zdi, da ne zna ločiti, kdaj kdo misli resno in kdaj se kdo samo šali...

KERTOVKA - Zelo naglušna pevka starejše generacije, s pisano ruto na glavi. V rokah vedno stiska veliko žensko torbico. Svojčas je bila pevka na koru. Drži se bolj sama zase, predvsem zato, ker ne sliši dobro. Zasanjana je v svoje spomine in preteklost, ko so bili vaški pevski zbori še čisto nekaj drugega. Kertovka marsikaj narobe razume ali pa si po svoje razlaga. Deluje čudaško, vendar je polna pozitivne energije. Skratka: zelo zelo rada poje.

I. DEJANJE

Z B O R

II. DEJANJE

V A J A Z B O R A

III. DEJANJE

P R I R E D I T E V

Prizorišče:

Prazen oder podeželskega Narodnega doma, zdaj DOMA KULTURE SVETEGA ALOJZIJA ali 'po domače': Alojzijev dom...

Prizorišče je prazno. Zavese dvignjene. Gorijo samo modre dežurne luči. Po kotih vidimo ostanke odsluženih kulis: naslikano okno, vrata, umetne nageljne in drugo šaro... Tako se nam zdi, kot da prepoznavamo kuliserijo ŽUPANOVE MICKE, VERIGE, MATIČKA itd. Na zidu v ozadju vidimo rdeč napis: IZHOD V SILI, malo višje pa tudi zelo izkraspan napis: KADITI PREPOVEDANO...

Spredaj, skoraj tik pred koncem odra (na t.im. rampi) pa stoji polkrožen praktikabel v treh stopničastih nivojih, pripravljen za pevski zbor.

Luči se sunkovito prižgejo, kot bi nekdo za odrom obrnil glavno stikalo.

I. DEJANJE**Z B O R****1. prizor**

Izza odra zaslišimo glasno govorjenje. Na odru se pojavi ŽIKA. To je zelo trebušast gospod s košatimi črnogorskimi brki. Že na daleč se vidi, da se ukvarja z gostinstvom. V roki pa drži tudi pletenko (desetlitrski flaškon) in kozarec.

ŽIKA: Napred, samo napred! Ne se ustrašit! Smo te čakal! Za znoret smo te čakal! Evo, zdaj

si pa tu! Svaka čast!

Na oder vstopi PETER. Mlad človek. V roki aktovka. Razgleduje se po prostoru.

ŽIKA: Tu bote meli probe. Vaje za zbor, kot se pravi. Vedno smo jih meli tu. Tut prej, ko smo bli še Narodni dom. Vsaki petak in suboto... Gospod Marek, tko smo ga klicali, je bil fantastičan zborovodja, svaka čast! No, je pa zelo nesretno končal... A boš en glaž?

Žika z zobmi zagradi zamašek, odmaši pletenko in natoči kozarec...

PETER: Ne, hvala...

ŽIKA: Kaj to pomeni, 'ne, hvala'? Zborovodje ga vedno radi cuknejo, zato da pol bolši mahajo. Naš Marek je vedno tako pravil! Ne me zdaj razočaravat!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Mu pomoli poln kozarec pod nos.

PETER: Res ne bi. Hvala.

ŽIKA: Jaz častim! Danes bo prva proba našega novega pevskega zbora, pa gre zato vse na moj konto.

PETER: Vseeno hvala. Najprej bi rad spoznal pevce.

ŽIKA: (se zareži) Oni, oni ga šele cugajo! Pojma nemaš, kakšen cug ima naš Joki! Boš ti videl, kako bo še lušno!

Žika nagne in v enem zamahu spusti vsebino kozarca po grlu... Peter pa se razgleda po prostoru. Odloži aktovko na mizo v kotu.

ŽIKA: Nisam se vam predstavil! (se udari po čelu) Jaz primitivac! Evo, ruka! (stopi k Petru in

mu seže v dlan) Žika je moje ime. Žika Črnogorac.

PETER: Kako...?

ŽIKA: Črnogorac, tako me vsi kličejo. Tut ti mi lahko rečeš kar 'Žika Črnogorac'! Trideset let

sem že tu doma. Moraš pa že priznat, da se mi nič ne pozna, kaj?

PETER: (zmedeno) Ne vem...

ŽIKA: No, nič se mi ne pozna, da sem Črnogorac. To!

PETER: Aja! Pa res ne...

ŽIKA: To je zasluga moje Marije. Ona je bila učiteljica. Jaz sem bil pa pred trideset leti, tu gor, u rudniku na Goličavi, šef smene. Moja Marija me je naučila sve. Svaka čast! Znam Prešerna na pamet. Ona mi najbolj dopade, ona, kak že gre?, no... "Življenje robija strašna..." In pela je moja Marija! Pojma nimaš, kako je pela! Ko angel. Naš zborovodja Marek je bil nanju čist nor. Ko pa sva skupaj zapela "Gde su tiste stezice", je pa čist dol padu. Svaka čast!

PETER: Bo vaša žena zdaj tudi pela v zboru?

ŽIKA: A, ne. To pa ne bo mogoče. Je že mrtva.

PETER: Oprostite... Žal mi je...

ŽIKA: Pred dvajset leti. Jaz sem pustu rudnik in odprl bufet "PRI RUDARJU ŽIKI", ona je pa kar umrla. Učiteljice nisu navajene na bufete. Jebeš, takšno je življenje, ena prokleta robija, kot pravi naš Prešeren. Vsa sreča, da nisva imela otrok. Zdaj jih imam pa šestoro. Same babe. A ne bom nehal, dokler ne bo en dedec!

PETER: Šest otrok?! Morate imeti pa pridno ženo.

ŽIKA: A ne, vse tri žene su umrle, z vsako imam po dve hčerki, z mojo tazadnju, Štefku, pa nimava še nobenega otroka. Zdaj delava na enemu sinu. Je pa Štefka zelo slaba. Ima slabu kri. Bomo vidli, kako bo z njo. A res ne boš enga glaža?

Žika natoči iz pletenke.

PETER: Res ne, hvala.

ŽIKA: Ne veš, kaj zamujaš. To vino je ko zlato. Se ti grlo odpre, pa propevaš ko slavuj!

Svaka

čast!

Žika nagne.

PETER: Ura je že pol osmih. Na vabilu pa piše, da se bomo zbrali ob sedmih.

ŽIKA: Brez brige! Bojo oni došli! Morajo še krave uredit, pa traktor v garažo zapelat, pol pa pridejo!

PETER: Prav. Potem bom pa jaz ta čas izkoristil in se še malo pripravil... Če nimate nič proti...

ŽIKA: Ni problem! Ti kar daj! Kot da nisam tu. Tko je to treba! Profesionalac! Že vidim, da bo naš pevski zbor najbolji!

Peter sleče suknjič in na mizo odloži aktovko. Žike ne posluša več. Iz aktovke

zlaga pole notnega papirja in se ukvarja z njimi...

Žika stoji za Petrovim hrbtom in molči. To traja nekaj časa. Potem se **Žika** nečesa domisli. Odloži pletenko na tla poleg sebe, potem pa izpod skuknjiča potegne velik, črn revolver, pravi kolt... Potiho stopi do Petra, ki se ukvarja s svojimi notami in mu s cevjo potrka po ramenu...

Peter se nič hudega sluteč obrne... In pred nosom zagleda cev kolta, ki mu meri naravnost v čelo. **Peter** otrpne in se nasloni na mizo... Trenutek tišine, potem pa se **Žika** zareži.

ŽIKA: Ha! A ga ti vidiš! Vsakemu ga pokažem!

PETER: Ja... Pa res... Lep primerek...

ŽIKA: Trofejni! Imam tudi dovolju. Vse po propisima! Svaka čast. Znaš, imam dva bufeta, gor kod avtobusne in pa še dol kod cerkve. In tu, u Narodnem domu, pardon, Domu svetog Alojzija, kot se mu zdaj po novem pravi, mi je župan tut ponudu bufet... Ko bojo prireditve, pa ko bote imali vaje za zbor... No, in zato rabim tole zadevu. (pomiga z revolverjem) Da me slučajno kdo ne napadne. Saj veš, časi su zajebani, kot pravi Prešeren, naj se kdo spomni, pa me poskuša oropat, no, in tu ga jaz čakam, s tim koltom. Evo, daj, uzmi ga u ruke, ajd!

PETER: Ne... ne...

ŽIKA: Daj, kaj se bojiš! Uzmi ga u ruke. Uzmi!

Žika mu tišči revolver v naročje.

PETER: Ne... Orožja ne maram...

ŽIKA: Pa to ni orožje! To je objektat! Renesansa! Mornarički kolt iz tridesetih let! Evo, tu ima broj! Živa antikviteta! Daj, primi ga, da te ne prosim! Tako velikega še nisi držal!

2. prizor

Izza prizorišča zaslišimo glas.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Halo! Halo! Je naš zborovodja že prišel?!

Na odru se pojavi župan Marjan Slovenc. Obleka, pisana kravata, dodana k obleki brez pravega okusa. Že na daleč se mu vidi, da je Marjan podjeten, vendar

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

podeželski človek...

Žika takoj skrije svoj kolt pod suknjič.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: O, tu ste! (vehementno zagrabi Petra pod roko) Oprostite zamudi. Imeli smo nujen sestanek in zato vas nisem mogel pričakat na avtobusni postaji. Žika, si že poskrbel za našega novega zborovodjo?

ŽIKA: Neče! Pravi profesionalac! Kadar dela, ga ne cuga! Čisto nekaj drugega kot naš Marek. Svaka čast!

PETER: Bal sem se, da sem zamudil. Avtobus je stal za vsakim grmom...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Ah, ne se sekirat! Prvič si že lahko privoščimo malo zamudico. Saj res, midva se pravzaprav nisva nikoli videla. Jaz sem Marjan. (Marjan Petru stresa roko) Novoizvoljeni župan Goličave. Marjan Slovenc.

Peter začudeno pogleda zdaj Marjana zdaj Žiko.

PETER: (ne ve točno, kaj bi rekel) Jaz pa sem Peter... Tudi Slovenc...

ŽIKA: (se zareži) Ne, ne... Slovenc... Tako se naš župan zares piše. Svaka čast!

PETER: Aha! Seveda... Mislil sem... Oprostite... Jaz sem pa...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (mu ne pusti do besede) Vem, vem, kdo ste! Perspektiven mlad glasbeni umetnik in naš novi zborovodja! Sploh si ne morete misliti, kako smo vam hvaležni, da ste prevzeli to službo. Res je, da si še pred kratkim ne bi mogli privoščiti profesionalnega zborovodje...

ŽIKA: Naš Marek je bil mizar in pa pogrebnik, ampak glasbeno obdaren pogrebnik. Naš zbor je bil špica, ena a! Svaka čast! Smo prepevali na vseh pogrebih, tudi v susednem kraju, dol u Blatnem dolu!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Ampak, zdaj so se časi spremenili. Kulturni dom je spet Dom svetega Alojzija, in prav zaradi tega smo dobili izdatno državno dotacijo, priskrbeli pa smo si tudi sponzorje...

ŽIKA: (ponosno) Jaz sem tudi sponzor. Danes gre pijača na moj konto!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Žiki - jezno) A nimaš nobenega dela?

ŽIKA: Imam, imam, gospod župan... Bom tam zadaj uredil eno malo zakusku... Samo kobasice še naseckam...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Le, le...

Žika odide.

3. prizor

Župan Marjan Slovenc in Peter sama.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (zaupno) A vam ga je pokazal?

PETER: Ja... Če mislite...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (ga prekinje) Vsakemu ga pokaže. Drugače je pa Žika prima

tip. Dober sponzor in lojalen občan, ne glede na to, da je Črnogorec. Pa kaj čmo, vsak ima svojo malo napako. Eni radi v zboru pojemo, drugi imajo pa veselje do orožja. No, da nadaljujem... (govori hlastno poslovno) Stanovali boste nad garažo pri našem sponzorju, podjetniku Erženu d.o.o.. Že takoj vas moram opozoriti na njegovo ženo, prekrasno Helenco Eržen, poje kot angelček, kristalen sopran. Za solistične vložke je idealna. Tudi njen mož se strinja. Lani, na prvi obletnici naše županije, veste, smo čisto mlada občina, tako kot naša ljubljena domovina, je Helenca prekrasno zasolirala s tisto: 'Še kiclco prodala bom'... Bilo je famozno! To vam lahko osebno garantiram. Sem bil ves čas zraven.

PETER: Moral jo bom slišat.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Jasno, jasno! Vse je v vaših rokah. Jaz samo toplo priporočam...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Peter stopi k svoji aktovki in po mizi razgrne notni material.

PETER: Pripravil sem program...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (navdušeno vskoči v besedo) Program je danes najvažnejši...

PETER: Vašega zbora sicer ne poznam...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Osebno garantiram za zavzetost in entuziazem...

PETER: Zato bom moral pevce še preizkusiti...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Lahko ste brez skrbi. So sami zvesti člani...

PETER: V dopisu ste mi napisali, da želite zbor na najvišjem profesionalnem nivoju...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Absolutno na najvišjem. Zbor mora biti kulturna promocija naše občine. Naša vstopna viza v svet...

PETER: (lista po papirjih) Glede na dosedanje dosežke vašega zbora in pa nagrade...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (mu neprestano skače v besedo) Ne želimo počivati na minuli slavi, ki je bila, med nama povedano, dvomljiva in nedemokratična, želimo si začeti od začetka! Od nule! Novo štetje, takorekoč! Želimo si naprej! Naprej, v nove programe, v nove festivale, v nove zmage!

PETER: No, vseeno bi se za začetek seznanil s pevci. Mogoče bi jih v zboru na novo razporedil. Napisali ste mi, da je vaš zbor (bere) "najmočnejši mešani zbor daleč naokoli", niste pa mi napisali, kakšna je zastopanost glasov. Poslal sem vam faks...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: "Najmočnejši daleč naokoli..." Ja, prav smo vam napisali, čisto prav...

PETER: Vendar pa mi na moj faks niste odgovorili. Zato sem predvideval, da imate, kot je v navadi, za vsak glas najmanj pet pevcev: sopran - pet, mezzo-sopran - pet, tenor - pet, bas - pet, bariton - pet...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Ja, bo držalo, absolutno bo držalo. Več glasje! Za vsako

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

opcijo po več glasov... Ja!

PETER: No, in ko sem razmišljal o programu... saj ste mi tudi napisali (spet citira):

"Želimo ambiciozen, evropski program, s katerim bomo zastopali kolorit naše skupnosti tako doma kot v tujini, s katerim bomo odpirali meje in gradili mostove, hkrati pa našemu človeku in človeku iz sosednjih občin nudili najbolj kvalitetne kulturne užitke..."

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Ja, točno tako... Madonca, to sem pa res dobro napisal!

PETER: Zato sem sestavil vašim željam ustrezen program, za katerega pa bi potreboval ojačano število glasov...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Ni problema. Jih bomo pa ojačali! Imamo človeka, ki posoja

izjemno kvalitetno ozvočenje. Smo ga že preizkusili na predvolilnih shodih.

PETER: Nisva se razumela. Mislil sem številčno. (bere, kar ima napisano v beležnici)

Zbor bi

moral biti ojačan po posameznih glasovih: soprani - najmanj deset pevcev, basi - tudi deset, tenorji - petnajst, alt...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (ves navdušen) Krasno! Čudovito! Enkratno! Že vidim, da ste

pravi človek za nas. Čim več glasov, da so bo čim bolj naglas slišalo! Takoj bova podpisala enoletno pogodbo o vašem angažmaju.

Marjan iz žepa potegne pogodbo in jo razgrne pred Petrom.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Samo podpišite. Vse imam pripravljeno.

PETER: Saj se ne mudi. Najprej bi rad videl zbor...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Vam se mogoče ne mudi, nam pa se! Res je, priznam, s pogodbo sem hotel še malo počakati, da vidim, kakšne so vaše sposobnosti, vaše

ambicije, če ste zares takšen strokovnjak in umetnik, kot so vas priporočili, zdaj pa sem se prepričal, da ste zares pravi profesionalec, ki zna delati tudi čudeže.

Navdušen sem. (mu ponudi svoje pero) Izvolite, podpišite. Dnevnice, potni stroški, mesečna plača... (iz žepa potegne precej zajetno kuverto) In akontacija... Vse je tu...

Peter si ogleduje pogodbo, previdno odpre kuverto...

PETER: O, toliko pa nisem pričakoval...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kadar kupujemo, kupujemo najboljše! Nikoli nisi tako reven, da ne bi mogel kupiti najdražje. To je moje načelo, moj program in predvolilna obljuba! Zato podpišite.

PETER: Mogoče bi vseeno še malo počakali. Toliko da slišim pevce.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kar lahko podpišeš danes, ne odlašaj na jutri! Tudi to je moj program! Poglejte, popravil bom številko vašega honorarja (vzame pero in popravi), zaokrožil ga bom navzgor. Evo! Ste zdaj zadovoljni?

PETER: (navdušeno) Še nikoli mi niso toliko plačali...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Zato pa podpišite. In kar brez pomislekov. Država časti. Zdaj je čas tranzicije in pevskih zborov!

Peter podpiše in spravi kuverto v žep.

4. prizor

Zaslišimo kregajoče se glasove, ki se 'prebijajo' na oder.

ELA: A sem jaz kriva, a sem jaz kriva...?!

SILVESTER: Kdo pa drug! Se mogoče jaz eno uro šminkam, no, povej, a se jaz?

Pojavita se Ela in Silvester. Par srednjih let. Nerazdružna sta. Skoraj podobna sta si. Tudi oblečena sta skoraj enako. Kot brat in sestra. Sta si pa kar naprej v laseh.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Petru) Naši najboljši pevci že prihajajo.

ELA: Če bi tvoja mama prišla ob tisti uri, kot je obljubila, bi se tudi jaz lahko pravočasno našminkala.

SILVESTER: Mamici sva lahko hvaležna, da nama sploh hoče čuvati najinega Jurčka.

ELA: Pa saj nima drugega dela.

SILVESTER: A vidiš, kakšna si! Sovražiš mojo mamico!

ELA: Ko pa se čisto v vse vtikuje. Ti ji držiš pa štango! Jasno, tebi je mamica več kot lastna žena!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (poseže v družinsko zdraho) Dovolita, da vama predstavim

našega novega zborovodjo... Peter... (se rokujejo) To pa sta naša vodilna pevca, takorekoč steber našega zbora...

ELA: Jaz sem Ela. To je pa moj Silvester. Po domače Silvo.

SILVESTER: (Eli) Pa saj bom sam povedal...

ELA: Nič ne boš 'sam'... Kdaj si pa že kaj 'sam'... (Petru) Silvek poje bariton, čeprav si domišljja, da lahko poje tudi tenor, ampak mu ne smete verjeti.

SILVESTER: Ela... Nisem rekel, da...

ELA: Tudi besedila si nikoli ne more zapomniti, če ne bi bilo mene, bi samo usta odpiral kot

kakšen krap...

SILVESTER: Ela...

PETER: (ju poskuša pomiriti) Brez skrbi... Imeli bomo temeljite vaje. Besedilo se bomo naučili na vajah...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (ponosno) Sta videla: profesionalca!

ELA: (Petru) Aja, še to... Pri zgornjem Ha mi včasih zaškripa. To se je pojavilo pred letom in pol, takoj po porodu najinega Jurčka. In še kar traja. Najbrž zato, ker še vedno

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

dojim... Kaj čem, mleka imam za četvorčke, v modrcu moram vedno imeti zatlačeno kakšno pleničko, da mi mleko ne premoči bluže... Apropo, pravijo, da boste stanovali pri Erženovih, mi pa smo takoj zraven, zato bi vam lahko moj Silvo vsako jutro dostavljal mleko. Imamo namreč šest krav. Lahko jih pridete kdaj pogledat. Same zdrave mlekarice.

PETER: (zmedeno) Ne vem...

ELA: Brez skrbi, to bo moj Silvo z veseljem naredil. Jaz ga poznam, sva že od petnajstega

leta skupaj. Razen mene se ni še nikoli dotaknil druge ženske.

SILVESTER: Ela, no...

ELA: (Silvestru - prostodušno) Kar je res, je res. Zakaj bi tajili. (Petru) Aja, še to, toliko, da boste vedeli: vsakih dvajset minut bom telefonirala domov. Silvestrova mama nama čuva Jurčka. Ji prav nič ne zaupam.

Odhajata na svoje mesto na zborovski tribuni.

SILVESTER: Spet si se lotila mamice.

ELA: Jasno, ko pa ti je več do nje kot do lastne žene in otroka. Misliš, da nič ne vidim...

5. prizor

Na oder prihiti JOŽA PERŠIN - JOKI. To je sivolas in brkat gospod z zelo rdečim in razbrazdanim nosom. Posvaljkan suknjič, posvaljkane hlače... Zelo je vehementen. Ko govori, izdatno maha z rokami. Zelo je hrupen in ima močan glas. Je pa tudi človek, ki mnogokrat 'neopazno' izgine z odra in se čez nekaj časa prav tako 'neopazno' priplazi nazaj... Očitno ima za odrom skrivnostno opravilo...

JOŽA PERŠIN - JOKI: Zdravstvujte in oprostite zamudi. Saj sem hitel, ampak kaj, ko vedno kaj vmes vskoči...

ELA: (glasno) Kakšen obcestni bife...

JOŽA PERŠIN - JOKI: (se jezno ozre k Eli) A sem kaj slišal?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ELA: S Silvestrom se pogovarjam.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (grozeče) Le kar, le kar...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Pustimo zamudo, tovariš Joža... Saj niste zadnji.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (se skoraj razhudi) Jaz nikoli nisem bil zadnji! V vseh bitkah sem pogumno stal v prvi vrsti...

ELA: (Silvestru, vendar na glas, da vsi slišijo) Najbrž ga zato še danes kličejo Joki.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (se obrne k Eli) Kaj slišim?

ELA: (zvito in hudobno) Pravim, da najin Jurček *joka*, ker naju s Silvestrom ni doma...

JOŽA PERŠIN - JOKI: (jezno) Bi rekel, ja...

PETER: (želi prekiniti neprijetno napetost) Jaz sem Peter... Vaš novi zborovodja...

JOŽA PERŠIN - JOKI: (se radostno zazre v Petra) Kar tovariš Joki mi reci! (objame Petra okrog ramen) Za prijatelje sem tovariš, (pogleda proti Eli) za sovražnike pa gospod.

PETER: Me veseli...

JOŽA PERŠIN - JOKI: (po vojaško udari s petama) Tovariš Joki, prvoborec in spomeničar! Moj glas vam je na voljo! (začne prepevati - poje na ves glas in z vso silo. JOŽA PERŠIN - JOKI ima zelo sonoren in prodoren glas...)

"Le vkup, le vkup, uboga gmajna,
za staro pravdo zdaj bo drajna..."

PETER: (vljudnostno zaploska) Bravo, bravo...

Vendar se tovariš Joki ne da motiti.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (poje še bolj zavzeto)

"Grad gori, grof beži,
vino teče, naj še teče kri..."

Zdaj vsi zaploskajo. Najbrž zato, da bi tovariš Joki utihnil... In res utihne...

VSI: Bravo... Bravo...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Zdaj pa oprostite, samo na en minus skočim. Mehur ne dela več tako kot v mladih letih. Bom prec nazaj.

Odhiti.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Petru - navdušeno) Se že zbiramo! Boste videli...

Takšnega zbora ni daleč naokoli...

6. prizor

Na oder pridejo: VLADO, DRAGEC, KERTOVKA in ANICA. Vlado je ogromen trebušast moški, s polizanimi lasmi in z razkošno Pavarottijevsko brado, Dragec pa je suhcan feminilec, zelo pisano oblečen, Kertovka je starejša gospa z naočniki in veliko torbico (kot kakšna zelo postarana Mary Poppins), Anica pa je zborovska lepotica, malce podobna Madonni v kasnih srednjih letih (tudi frizurico ima takšno).

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (jih ugleda in jim steče naproti) Dragi moji, dovolite, da vam predstavim našega novega, mladega, talentiranega zborovodjo in perspektivnega umetnika Petra. O njem se bo še veliko slišalo. Tudi v prestolnici so tega mnenja...

K Petru takoj pohiti ANICA.

ANICA: Končno imamo pravega profesionalca! Če ga ne bi letos dobili, bi definitivno zapustila zbor...

ELA: (bevske iz ozadja) Ne bi bilo nobene škode.

ANICA: (Petru stisne roko in se mu globoko zazre v oči) Vi me boste razumeli... Vi ste profesionalc... Človek otopi, če se mora leta in leta ukvarjati z amaterji.

PETER: (v zadregi) No, no, najbrž ni tako hudo...

ANICA: Še huje. Sploh si ne morete misliti... Za trenutek sem že pomislila, da je konec z mano... Hočem reči, z mojim glasom. Dolgoletno druženje z diletanti definitivno pušča posledice. Pomislite, nekega večera sem se zgrozila, mislila sem, da bom umrla: komaj sem lahko še zgrabila zgornji C. In to jaz, ki sem ga lahko zadela sredi

noči. Samo zbudiš me in že ga zgrabim...

Zapoje zgornji C in to s polnimi pljuči - Zgornji C kar traja in traja... Noče ga biti konec... Zgornji C je že skoraj podoben 'zelo kultiviranemu kriku'...

Ela se spogleda s svojim možem Silvestrom, potem pa jezno stopi naprej, se postavi ob Anico in tudi ona s polnimi pljuči zapoje zgornji C. Oba zgornja C-ja zvenita, da nas kar boli... Tudi Kertovka, starejša pevka s torbico in naočniki, se zdaj postavi ob obe pevki in se jima pridruži s svojim zgornjim C-jem. Zdaj se trem pojočim pevkam pridruži še Dragec in tudi on poskuša doseči zgornji C, seveda mu ne gre preveč dobro iz grla, zato si pomaga s falzetom... Kvartet pevcev, ki skušajo, vsak s svojim zgornjim C-jem premagati drug drugega, kar traja in traja... Dokler zborovodja Peter ne dvigne roki in zamahne v konec... Vsi ga ubogajo, razen pevca Drageca, ki se še naprej trudi z zgornjim C-jem... Čez nekaj časa tudi on omaga...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (ploska) Bravo! Bravo! (Petru) Sem vam rekel, da je naš zbor najboljši... Imamo same potenciale, ki kar čakajo na vašo profesionalno roko...

ANICA: Upam, da zdaj razumete, kaj sem vam hotela povedati. Definitivno se moramo profesionalizirati. (Eli) Drugače bodo amaterji uničili vse.

ELA: Zakaj pa mene gledaš, kaj?

ANICA: (Petru) Ste slišali, kako je zacvilila... Kot da sem ji na rep stopila...

ELA: Ti boš meni, da imam rep?!

SILVESTER: (Eli) Ela... Ne se razburjat... Saj veš, da še dojiš.

ELA: (Silvestru) Tudi njej držiš štango! Tako kot mamici. Tuji ljudje so ti več kot lastna žena. (Petru) Oprostite... Grem telefonirat...

Vehementno odide. Pri izhodu se skoraj zaleti v JOŽO PERŠINA - JOKIJA, ki se prihuljeno vrača na prizorišče.

JOŽA PERŠIN - JOKI: A sem kaj zamudil?

ELA: Samo en preforsiran zgornji C.

K Petru zdaj pristopi Dragec. Z obema rokama pograbi Petrovo roko in jo dolgo, predolgo drži v svojih dlaneh.

DRAGEC: Moje ime je Dragec. Tenor. Notalen tenor. Note berem kot drugi časopis. Ampak tega danes nihče ne ceni. Dve leti sem pel v opernem zboru, vsi so prej dobili vloge, samo ne vprašajte kako. Vam rečem, vsepovsod vlada politika, tudi v umetnosti.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Šele v operi mi je postalo jasno, zakaj se vsak, ki hoče peti solo, takoj postavi na levo.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Dragec, ne utrujaj maestra s politiko. Politika ne sodi v zbor.

S tribune se oglasi JOKI.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Ko smo imeli še partizanski oktet, se nismo nikoli pogovarjali o politiki.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (ga zelo ostro zavrne) Se tudi niste mogli, ko ste bili pa vsi

iz ene opcije. Pravi zbor pa pomeni več različnih opcij, več različnih glasov! Zbor je že v svojem bistvu demokratičen! Zato pa je državi toliko do tega, da ima vsaka županija svoj zbor. Je tako, maestro?

PETER: (zelo zmeden) Ja, seveda...

DRAGEC: Samo to bi še rad povedal: danes lep tenor sploh ni cenjen. Tenorske vrednote

so brutalno poteptali. Važno je samo to, na katero stran se postaviš in s kom si skupaj pod kovtrom. Jaz pa nisem človek, ki bi lahko kar tako... Jaz moram biti zares zaljubljen.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (sladko-grenko, skozi zelo stisnjen nasmeh) Dragec, skidaj se že na svoje mesto... Lepo te prosim.

DRAGEC: Gospod zborovodja, apeliram na vas, da enkrat za vselej popravite tenorske krivice.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (sikne) Dragec...

DRAGEC: Že grem... Že grem...

Odide na svoje mesto na zborovski tribuni.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Petru ponudi roko Kertovka. Kertovka govori zelo na glas in zelo razločno. Z večnim nasmehom na obrazu. Govori pa tudi zelo enolično, kot bi govorila prijazne litanije.

KERTOVKA: Včasih smo tako lepo peli, vsak večer smo se zbrali in peli... Same prekrasne pesmi.

PETER: Gospa, brez skrbi, tudi zdaj bomo, lepe pesmi bomo peli tudi zdaj...

KERTOVKA: (prikimava) Ja, prav pravite: Raj! Pravi raj je bil včasih.

PETER: (zmeden) Seveda, seveda...

KERTOVKA: Zdaj je pa beda. Se tudi strinjam. Včasih raj, zdaj pa beda. Točno tako, kot ste rekli.

Kertovka kimajoč odkoraka na tribuno.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Petru) Malo je naglušna, ampak poje pa zelo rada.

Pristopi Vlado. Ogromen in bradat basist. Razkorači se pred Petrom in zapoje na znano operno arijo iz opere Ivan Grozni:

VLADO: Jaz sem Vladimir,

za prijatelje Vlado,

poslušaj me rado

staro in mlado,

saj pravijo vsi,

ki so me spoznali

na življenjski poti,

da sem kot Pavarotti.

Vlado se prikloni in dolgo ostane v priklonu.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Petru) To je naš Vlado. No, pa saj je že vse sam povedal,

hočem reči zapel...

PETER: Ja, zelo lep bas...

Vlado še vedno v poklonu.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (se skloni k priklonjenemu Vladu - kot bi ga hotel prebuditi) Vlado... Lahko greš na svoje mesto... Začeli bomo z vajo zbor...

Vlado se dvigne in si vehementno popravi pramen las, ki mu je padel na oči.

VLADO: Blazno sem dober! Boljši od Pavarottija.

Vlado se odpravi na svoje mesto na zborovski tribuni.

ANICA: Ampak, Pavarotti je definitivno tenorist.

VLADO: Pa kaj, vsi pravijo, da sem takšen kot on.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Skupen imata samo trebuh.

SILVESTER: In pa brado.

VLADO: (pihnje) Kaj bi bilo, če bi foušija gorela!

Župan nekajkrat ploskne, da bi umiril pevce na tribuni.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Tako, zdaj pa lahko začnemo...

Priteče Ela in se postavi poleg moža Silvestra.

ELA: (Silvestru) Jurček še zdaj ne spi. Tvoja mama bo uničila najinega otroka.

SILVESTER: Pusti mojo mamico že enkrat pri miru, lepo te prosim!

ELA: Kar štango ji drži, kar...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Tišina! Malo discipline, prosim!

Vsi se umirijo.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kdo manjka?

ANICA: (posmehljivo) Jasno, da manjka.

DRAGEC: Ne razumem, da manjkajo vedno tisti, ki potem pojejo solistične parte. Kot bi se delali norca iz poštenih tenoristov.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Petru) Samo še naša Helenca ni prišla. Saj sem vam pravil, da je njen mož Eržen naš najbolj zavzet sponzor. Morali ju bomo počakati.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PETER: (si še ni opomogel od nagradenih presenečenj, ves zmeden plaho vpraša)

Oprostite... Ne razumem... So to vsi pevci?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Ne... Kje pa! Saj sem vam rekel, da moramo počakati še Helenco...

JOŽA PERŠIN - JOKI: (s tribune) Medtem ko čakamo našo zvezdico, bi pa jaz skočil še na en minus. Saj veste, mehur ne dela več tako kot v mladih letih. Bom prec nazaj.

**In nemudoma izgine v zaodrje.
Peter potegne župana Marjana na stran.**

PETER: Oprostite... Govoriti moram z vami... Gospod Marjan...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kakšen gospod, kar tikaj me, saj bova zdaj sodelovala skozi

vse leto. Končno sva podpisala pogodbo, aneda!?

PETER: (vedno bolj razburjeno) Saj za to gre... Rekli ste, da imate zbor...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Seveda imamo zbor. Saj ga vidite.

PETER: Vidim šest... Šest... Kako bi rekel... Šest pevcev...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Saj pravim, Helenca še pride...

ANICA: (benti na tribuni) Kar naprej čakamo eno in isto osebo. Meni bo tega enkrat definitivno zadosti.

PETER: Mislil sem, da ima vaš zbor najmanj dvajset članov.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (strogo, precizno) O, to pa ne! Nikoli nisem govoril o dvajsetih članih. Tudi v pogodbi stoji drugače. Pogodbo pa ste podpisali.

PETER: Kako... (potegne iz žepa pogodbo in jo preleti)

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Poglejte... Tukaj... (pokaže) "...se obvezujem, da bom vodil zbor..." Nikjer ne piše, koliko članov mora imeti.

PETER: (nebogljeno) Ampak... Če hočete zares kvalitetno petje...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (ga potrepnja po ramenu) Kvaliteta ni v kvantiteti! Važna je tehnika, ne pa velikost!

PETER: (resignirano) Ja, poznam to... Jaz pa sem sanjal o štiridesetčlanskem zboru.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: No, no... Štirideset članov zbora! Lepo vas prosim! Saj nismo v parlamentu!

VLADO: (Dragecu) Zadaj sem videl Žiko, ko je rezal klobase. Super zgledajo. (Petru) Maestro, medtem ko čakamo, bi lahko malo pomalicali. Tešč sem že od večerje sem. Pa tudi klobasni narezek je boljši, če je še topel.

DRAGEC: Ah, jaz imam pa raje hladnega.

7. prizor

Na dnu odra se nenadoma razgrne raztrgana gledališka zavesa in v reži se z razširjenimi rokami pojavi prelepa HELENCA, takoj za njo pa še njen mož ERŽEN.

Helenca je vitka in elegantna punca. Oblečena je v belo obleko z zelo lepim dekoltejem, tudi krilo ima zelo visoko razklano (in lepe lepe noge). S svojimi 'blond' lasmi in s svojim teatralnim prihodom nas spominja na kakšno Hollywoodsko zvezdnico. Njen mož Eržen je majhen možakar v elegantni sivi obleki. Ima značilne ozke in tanke brčice in bleščečo plešo. Prek ramen ima ogrnjen krznen plašč. Na kratkih (podjetniških) prstih pa se mu svetijo debeli in težki prstani. Je tipičen primerek zelo bogatih podjetnikov.

HELENCA: Pa sem tu! Upam, da me niste čakali.

Marjan takoj pohiti k njej in ji poljubi roke.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Sploh ne... Kje pa!

HELENCA: Sva se že bala, da sva zamudila.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Nikakor, nikakor! Pravkar smo prišli.

ANICA: (pripomni tako, da vsi slišijo) Neverjetno, kako se znajo nekateri narediti neumne!

Helenca se prijazno obrne k jezni Anici - v isti intonaciji.

HELENCA: Neverjetno, kako se nekateri že rodijo neumni.

Marjan potegne Helenco in njenega moža Eržena k Petru.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: To je naš novi zborovodja.

PETER: Peter... Me veseli...

HELENCA: Toliko lepega sem že slišala o vas.

PETER: (presenečeno) A res?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Erženu) Pravi profesionalc! On bo popeljal naš zbor v svet! Vam rečem, to je najboljši naložen promocijski denar.

ERŽEN: (strese roko Petru) Upam, da boste dober in oster trener. Če vas kateri ne bo ubogal, takoj zamenjat! Takoj nazaj na klop! V moji fabriki zamenjam za vsak drek. Jaz plačam, jaz menjam! Kdo bo center?

PETER: Prosim?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Erženu) Helenca, se razume, gospod Eržen.

ERŽEN: (Helenci) Ti boš center. Je že urejeno.

PETER: Oprostite... Res ne razumem...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (šepne) Ti bom kasneje razložil.

ERŽEN: Se je revica bala, da ne bo center. Pa sem ji rekel: jaz plačam, jaz urejam. Tako, pa

je urejeno! Center si, Helenca, pa pika.

Helenca objame svojega moža in ga kušne na lica.

HELENCA: Hvala ti, mucek moj... (ga kušne še na plešo) Moj zlati ati!

Helenca se obrne tudi k Petru in ga objame.

HELENCA: Tudi vam hvala za zaupanje. Boste videli, ne bo vam žal. Nobenemu še ni bilo...

Izza odra priteče JOŽA PERŠIN - JOKI.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Sem že nazaj... A sem kaj zamudil?

DRAGEC: (razočarano) Pravkar so bile razdeljene vse solistične pesmi.

8. prizor

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (zaploska) Tako, zdaj pa zares!

Vsi se spet razporedijo po polkrožni zborovski tribuni. Tudi Helenca se postavi med pevce (v prvo vrsto, jasno). Njen mož Eržen pa se usede na edini stol sredi odra, prekriža roke v naročju in opazuje zbor, kot da je njegovo nogometno moštvo...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Najprej dovolite, da vas vse skupaj lepo pozdravim. Še posebej pozdravljam gospoda Eržena, našega glavnega sponzorja.

Župan Marjan Slovenc zaploska. Tudi ostali zaploskajo, vendar ne takoj in nikakor spontano. Eržen dvigne roko in naredi črko V. Zavpije, kot da je na nogometni tekmi...

ERŽEN: Na zmage brez podaljškov!

Spet aplavz.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Zahvaljujem se tudi našemu župniku, gospodu Tomažiniču, da nam je za večerne vaje nesebično odstopil cerkveni Dom svetega Alojzija...

JOŽA PERŠIN - JOKI: (jezno bevske s tribune) Še včeraj je bil to naš Narodni dom.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Brez nacionalizacijskih apetitov, prosim! Tukaj smo zato, da prepevamo, ne da politiziramo. Vi, tovariš Joki, ste se v življenju čisto dovolj napolitizirali, dajte še drugim možnost! No... kje sem že ostal... Na, sploh ne vem več, kaj sem še hotel povedati. Aja... Zahvaljujem se gospodu župniku tudi za notni material, ki nam ga je blagohotno odstopil, da ga bomo lahko z veseljem uvrstili v naš repertoar. (Petru) Kasneje vam ga bom izročil. Ga imam v avtu, zadaj v prtljažniku.

Župan Marjan Slovenc se obrne v prazno dvorano, potem pa še navzgor v nadodrsko vrvišče. Spregovori naglas, kot bi se zahvaljeval nevidni osebi.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Gospod župnik... Hvala od srca! Za vaše sponzorstvo smo vam zares hvaležni.

VLADO: (šepne) Pa saj ga ni tu.

DRAGEC: (šepne) Za vsak primer, če od kje posluša.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: No, in ne nazadnje se zahvaljujem tudi državi, ki je pokazala, da se zaveda kulturne in nacionalne pomembnosti zborovskega petja, v smislu krepitev demokratične in domovinske vzgoje, in nam subvencionirala našega novega zborovodjo, ki ga ta hip tudi pozdravljam med nami.

Vsi zaploskajo. Posebej navdušene so vse tri ženske.

VSI: Bravo! Bravo!

Peter se skromno prikloni.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Z njim sem podpisal tudi enoletno pogodbo. Tako lahko brez ženiranja naznamim, da sem s tem izpolnil svojo predvolilno geslo: S PEVSKIM ZBOROM V ZDRUŽENO EVROPO! To vam povem samo tako, mimogrede in brez napuha, toliko da boste vedeli, kako in kaj na naslednjih volitvah... (zdaj se nenadoma sredi misli ustavi in se zagleda v nekoga v zboru) ... Tovariš Joki, vi tako gledate človeka, kakor da bi mu hoteli nekaj reči, to pa lahko zmoti tudi najboljšega govornika... No, kaj bi radi, izpljunite že!

JOŽA PERŠIN - JOKI: Oprostite, samo na en minus bi skočil. Mehur ne dela več tako...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: ...kot v mladih letih. Ja, ja, pojdite že...

Joža Peršin urno steče v zaodrje.

ELA: Tudi jaz bi telefonirala...

SILVESTER: Pa ne zdaj, Ela...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: No, kje sem že ostal...? Saj to je že smešno, da me lahko še vedno čisto vsak tovariš vrže iz tira... Aja, že vem... Predajam besedo našemu novemu zborovodji... Gospod Peter, izvolite!

Vsi še enkrat zaploskajo. Najdlje ploskata Anica in Helenca, ki kar tekmujeta, katera bo ploskala glasneje in dalj časa...

9. prizor

Peter je še vedno presenečen in ves zmeden. Stoji pred 'zborom' s šopom notnega materiala in kar ne more verjeti, da je sedem pevcev, ki stojijo na veliki zborovski tribuni (tribuna je narejena za res številčen zbor), da je to vse...

PETER: Tudi jaz sem presenečen... hočem reči, vesel sem, tudi jaz sem vesel, da bom lahko sodeloval z vami... Županovo vabilo sem sprejel in podpisal... Hočem reči... Podpisal sem pogodbo... Ne vabila... No... Ampak to je najbrž jasno samo po sebi... (zadregast smeh) Na kratko... Pripravil sem program in načrt dela, ki pa ga bom moral zdaj seveda prilagoditi glede... Glede na številčnost...

ERŽEN: (poslovno stvarno) Kakšna bo strategija treningov?

PETER: Treningov?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Gospod Eržen misli na vaje zbora.

PETER: Najprej se moram dobro spoznati s pevci, razdeliti pesmi...

ERŽEN: Za center smo se že zmenili.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Absolutno, absolutno...

Zdaj se nenadoma na ves glas oglasi stara Kertovka.

KERTOVKA: A bomo kakšno zapeli?

PETER: Ja, seveda... Glede programa... (ves nesrečen brska po papirjih) Hotel sem sestaviti čim bolj dinamičen in sodoben repertoar...

ANICA: (navdušeno) Bravo!

HELENCA: (tudi navdušeno) Bravo! Bravo!

PETER: S katerim bi lahko nastopali na medkrajevnih tekmovanjih in seveda tudi v mednarodni, evropski konkurenci.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Erženu) Sem vam rekel. Najboljši bomo!

ERŽEN: Jaz bi bil zadovoljen tudi z drugo ligo...

KERTOVKA: (spet na ves glas in direktno) Katero pa bomo zapeli?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PETER: Ja... Kot sem že rekel, program naj bi bil čim bolj raznolik. Mislil sem na latinske pesmi, na Jakoba Gallusa, na Bachove madrigale in pa seveda predvsem na črnske duhovne pesmi.

HELENCA: Bravo! Bravo!

ANICA: Bravo! Definitivno bravo!

JOŽA PERŠIN - JOKI se vrne in se urno postavi na svoje mesto.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (vpraša Drageca) A sem kaj zamudil?

DRAGEC: (ironično) Pravkar smo sklenili, da bomo prepevali s kostjo v nosu.

PETER: (brska po papirjih) Program naj bi bil sestavljen predvsem iz težjih klasičnih del, ki pa bi jih obdelali povsem moderno... Mislil sem tudi, da bi zbor razgibal, da ne bi stal tako togo na tribuni, da bi mu pesmi vdihnile ritem, ga sprostile tudi v gibalnem smislu...

DRAGEC: (Jokiju) Saj sem rekel... Imeli bomo kost v nosu in poplesavali bomo...

PETER: Seveda sem od vsega začetka računal na številčnejši zbor, tako da bom zdaj moral del programa prilagoditi bolj... kako naj rečem... bolj komorni zasedbi... Seveda pa bo program kljub temu zahteven in sodoben. Za začetek sem pripravil črnsko duhovno pesem...

ANICA: Bravo!

HELENCA: Bravo! Bravo!

Kertovka nenadoma začne na ves glas prelepo peti... Čez čas se ji tudi ostali 'zborovsko' pridružijo...

KERTOVKA: (poje zelo glasno) Marija pomagaj nam,

sleherni čas

na tebe ozira se

vsak zmed nas.

Marija vse k tebi hiti,

Marija pomagaj nam ti.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (ploskne) Prekrasen glas! Čudovit organ! Čestitam! No, glede na to, da se je vprašanje repertoarja spontano razširilo, bi tudi jaz predlagal nekatere pesmi, ki mi jih je v pogovoru omenil naš dragi spoznor, gospod župnik Tomažinič. (začne brskati po žepih) Kam sem že vtaknil listek... Aha, tukaj je... (iz žepa potegne seznam - začne brati naslove) Sveta noč, Malo mesto Betlehem, Jezus in jaz, Božji vojaki smo, Sveti trije kralji, Jezus je moj gospod... In še nekatere... (seznam potisne presenečenemu Petru v roke) Izvoli. Ti si profesionalec, boš že vedel, kako in kaj...

JOŽA PERŠIN - JOKI: (se razburi) O ne, to pa ne! Če bomo te farške peli, hočem pa še jaz eno borbeno. Zaradi ravnotežja!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Tu ne gre za ravnotežje, tovariš Joki, tu gre za sponzorstvo. Naj vas opozorim, da bi brez velikodušne pomoči gospoda župnika lahko imeli vaje pod kozolcem.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (patetično razburjen) A smo se zato borili, vas vprašam? Zato da nam zdaj velikodušno ponujajo naš Narodni dom?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Še preden je bil "naš Narodni dom", je bil pa del župnišča.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (sploh ne sliši) A sem se zato potikal po hostah? Lačen, strgan in premražen?! S puško v roki sem se boril kot lev...

ELA: Bolj kot levček. Ne pozabi, da si takrat imel samo sedem let.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (tako je razburjen, da se mu kar oči orosijo) Seveda sem imel sedem let! Bil sem kurir. Najmlajši borec v zgodovini svetovne gverile. Pogumen sem bil in neustrašen, kot da sem jih imel trideset in ne sedem!

ELA: Me pa prav zanima, zakaj so ti potem dali ime Joki. Če si bil tako neustrašen.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Kertovka začne spet prepevati.

KERTOVKA: (poje na ves glas) Marija pomagaj nam,

sleherni čas

na tebe ozira se

vsaki zmed nas.

Tudi JOŽA PERŠIN - JOKI začne prepevati. Prepeva ognjevito in borbena.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Hej brigade, hitite,

razpodite, zatrite,

požigalce slovenskih domov...

Tudi ostali člani zbora se razdelijo... Nekateri pojejo s Kertovko, nekateri pa z Jokijem. To traja kar nekaj časa... Potem pa (iz obupa in nemoči) Peter stopi do mize in z vso silo udari z dlanjo po njej... Pevci potihnejo in se zazrejo v svojega energičnega zborovodjo...

PETER: Tišina!!!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (navdušeno) Tako se govori.

PETER: Tišina, sem rekel!!!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Jasno. Ti si šef.

Vsi so spoštljivo tiho.

PETER: (jezno, vendar zbrano) Ne vem, kako ste bili navajeni do zdaj, ampak vsak zbor ima

lahko samo enega zborovodjo, ki presodi, kaj zbor zmore in kaj je za zbor dobro.

ANICA: To je definitivno res!

HELENCA: Se globoko strinjam!

DRAGEC: (Vladu - ironično) Center se strinja.

VLADO: (zaskrbljeno) Klobase so pa najbrž že čisto mrzle.

Marjan spoštljivo dvigne roko.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Petru - pohlevno) Lahko samo nekaj skromno

pripomnim...? (Peter prikima) Takšni časi so, da moramo misliti tudi na želje naših sponzorjev.

ERŽEN: Jaz hočem samo center in pa najmanj drugo ligo.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Ne da bi se vtikal v delo zborovodje, ampak kot demokratično izvoljeni župan vas moram vse skupaj resno opozoriti, da živimo v družbi različnih interesov. Tudi državni zbor ima zborovodjo, če lahko tako rečem, pa se kar naprej nekaj usklajujejo...

PETER: Kot zborovodja moram sestaviti realen in zanimiv program, ki ga bodo pevci zmogli...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Se strinjam. Bi bilo pa le fino, da bi v programu upoštevali nekatera sponzorska dejstva, neglede na to ali jih zmoremo ali ne... Končno moramo biti hvaležni tako sponzorju Eržen d.o.o. kot gospodu župniku, ki nam je na račun obnove kulturne dediščine zrihtal dotacijo za zbor in blagohotno odstopil prostor za vaje.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Prostor za vaje pa smo leta petinštirideset osvobodili mi!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (jezno) Tovariš Joki, odrastite že enkrat, no! Kdo pa danes še jemlje resno vašo gverilo!

PETER: V repertoar bom na vsak način, poleg duhovnih, vključil tudi nekatere kvalitetne borbene pesmi.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Meni je šlo samo za ravnotežje.

PETER: Dovolite pa mi, da sam izberem, kako in kaj. Končno ste najeli profesionalca in kot profesionalca me čisto nič ne briga, kdo je čigav sponzor in kako ste skregani med sabo. Mene zanima samo glasba! Glasba in pa kvalitetno petje. In nič drugega.

ANICA: Tako se govori!

HELENCA: Točno tako!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Ženske zaploskajo.

KERTOVKA: (na glas) A bomo danes sploh kaj peli?

10. prizor

Na oder pridivja ŽIKA. V rokah ima prazno steklenico. Zelo je razburjen.

ŽIKA: Kdo mi je scugal ves šnops?

Vsi se ozrejo k Žiki, ki stoji sredi odra in maha s prazno steklenico.

ŽIKA: Evo, ni ga više! Lepo vprašam: kdo ga je pocugal? Dam jaz lepo flašu na stol, pa grem in naseckam klobasice, pol pa grem še v avto po krstavce, se vrnem, rakije pa vedno manj... Ko da hlapi! Evo, zdaj je pa ni več!

JOŽA PERŠIN - JOKI: (pretirano ogorčeno) Ljudje so pa res čudni.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Žika, vajo zbora motiš.

ŽIKA: (ves v ognju ogorčenosti) Jaz delam, se žrtvujem, sponzoriram eno zakusku, svaka čast, pa gre ena svinja in pocuga ves aperitiv. Kdo je to bil, vas prašam?

JOŽA PERŠIN - JOKI: (se zelo brani) Nobeden od nas! Mi smo bili ves čas tukaj! (se obrne k

ostalim) A je tako?

ERŽEN: (vstane in stopi do Petra) Trener! Popušča vam disciplina. Jaz bi to vse poslal na klop. Ampak, ne bom se mešal. Moja Helenca je tako navdušena. Aneda, miška?

HELENCA: Veš da, mucek moj.

ERŽEN: Zato zdaj grem. Dovolj sem videl. Biznis ne čaka. Biznis, to sem jaz. Nobeden mi ne more enajstmetrovke streljat, če jaz nočem. A me razumeš, trener, kaj hočem povedat?

Peter zmedeno prikima.

ERŽEN: Prav. Držite jih na kratko. Moj nasvet: niso važne vaje, glavno, da se mreža

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

zatrese.

Je tako? Je. Vas bo Helenca pripeljala. Vam bo pokazala, kje stanujemo. Nad garažami bo vaše stanovanje. Jaz sponzoriram. Zbogom.

Eržen odide.

11. prizor

KERTOVKA: (že kar malo nestrpna) A bomo zdaj eno zapeli?

PETER: Seveda... Prav... Dajmo... Rad bi slišal vaše glasove. Izvolite material...

Peter razdeli med pevce notni material. Potem prešteje pevce...

PETER: Ena, dva, tri, štiri, pet, šest, sedem...

HELENCA: (dvigne roko) Jaz... Jaz sem osma...

PETER: (razočarano) Komaj oktet...

ŽIKA: (obotavljajoče) Ne bi rad, da se silim... Ampak, če vam treba, jaz včasih kakšno zapojem... Zjutraj, kad se brijem...

PETER: (se vda v usodo) Prav... Bomo imeli pa nonet.

ŽIKA: Pardon... To pa ne... *Klarinet*, to pa ne znam, da piham...

PETER: Je že v redu... Ne boste igrali klarineta. Kar gor, med pevce stopite... Bomo poskusili...

Žika pomirjeno in navdušeno stopi med pevce.

PETER: Poglejte, na prvi strani... Poskusimo prve tri takte... (dvigne roke, da bi zadirigiral)

Najprej ženske... prvi glas...

ANICA: Kdo bo pel solo?

HELENCA: Za solo smo že zmenjeni.

DRAGEC: Nič še nismo dorekli.

PETER: (utrujen od vsega) Lepo vas prosim... Najprej bi vas rad slišal. Samo to. Dajmo...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Tričetrtinski takt... Ženske... Potem moški... Tri, štiri...

Dvigne roko in zamahne... Pevci odprejo usta...

ŽIKA: (se nenadoma udari po čelu) Joj, saj res! Samo to sem prišel povedat, da bojo kobasice čist hladne.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (na ves glas naznani) Pavza!

Zboristi zaploskajo in začno v hipu odhajati v zaodrje, kot da so ves večer čakali samo na to, da bo nekdo naznanil odmor.

DRAGEC: Hvala bogu!

ELA: Telefonirat skočim...

SILVESTER: Pa da ne boš preveč groba z mamico...

KERTOVKA: Včasih smo tako lepo peli... Zlezli smo na peč in peli...

VLADO: Že od večerje sem tešč. Mi kar kruli.

ANICA: Joj, holahopke sem si strgala...

Vsi odidejo.

Župan Marjan stopi do Petra in ga potrepnja po ramenu.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Za prvič je bilo super! Čestitam. Pravi profesionalc!

Tudi župan odide na malico v zaodrje... Peter ostane sam sredi odra.

12. prizor

PETER: (zase) Ne vem, če bom zdržal...

Nekaj časa obupano stoji sredi praznega odra, potem pa seže v žep in potegne na plan kuverto in pogodbo, ki jo je podpisal z županom... Oboje položi na mizo in začne pospravljati notni material ter ga tlačiti v svojo torbo. Zelo se mu mudi... V istem trenutku se izza odra vrne Helenca in se Petru počasi prikrade za hrbet. Ko stoji tik za njim, šepne:

HELENCA: Ne smete obupat.

Peter se obrne.

PETER: Saj ne.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

HELENCA: Zakaj pa potem pospravljate?

PETER: Pravzaprav, res... Priznam. Obupal sem. Mislil sem, da bo drugače. Na Akademiji je visel listek: IŠČEMO ZBOROVODJO. DOBRO PLAČILO. Jaz pa sem pravkar diplomiral. Saj veste... Malo bi si opomogel, nabral izkušnje... Gospodična, upam, da razumete...

HELENCA: (ga prekine) Kar Helenca mi reči.

PETER: Prav... Helenca... Ta zbor se mi je zdel dobra priložnost. Če bi bilo vse tako, kot sem mislil, da bo, bi skupaj lahko delali čudeže. (se razvname - govori zanosno in navdušeno, kot dirigent maha z rokami in ves žari) Z dobrim zborom bi lahko odkrival nove razsežnosti glasbe, nove možnosti petja, tudi sam bi napisal kakšno skladbo, ljudje bi zvedeli zame in za moj zbor, zmagovali bi na festivalih, nastopali bi v mestu, snemali plošče, vrteli bi nas na radiu, mogoče bi celo nastopili na Prešernovi proslavi... Tako pa... Nič... Namesto dvajsetih, štiridesetih pevcev, skupinica ljudi, ki jih družijo samo to, da se sovražijo... Počutim se ogoljufanega...

Helenca sede na rob mize, skloni glavo na prsi in zajoče.

HELENCA: (joka) Jaz tudi...

PETER: Helenca... Kaj vam je...?

HELENCA: Tudi jaz se počutim ogoljufano...

PETER: Narobe ste me razumeli. Vi niste krivi... Nihče ni kriv... Moje želje so bile preveč slepe... Jaz sam sem kriv! Bebec naivni!

HELENCA: (še vedno joče) Ne to... Sploh ne to...

PETER: Kaj pa...?

HELENCA: Tako lepo si govoril... Saj te lahko tikam, kaj?

PETER: Ja, seveda...

HELENCA: Tako lepo si govoril, da sem nenadoma tudi jaz začutila, kako sem nesrečna.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Kako zelo sem tukaj, na Goličavi, nesrečna.

PETER: Zakaj...?

Helenca nenadoma dvigne pogled in se čisto približa Petru.

HELENCA: Peter...

PETER: Ja?

HELENCA: Midva sva si tako podobna.

PETER: A misliš?

HELENCA: Sploh ne veš, kako sva ista. Objemi me!

Peter se ozre po praznem odru.

PETER: Tukaj? Zdaj?

HELENCA: Tukaj! Zdaj!

Peter jo objame, vendar bolj prijateljsko, ona pa ga pograbi in ga objame z vso silo.

HELENCA: Daj, da te spoštujem, o angel moj!

Ga poljubi. Poljub, ki kar traja in traja.

Na oder se s klobaso v roki, ki jo je očitno prinesla novemu zborovodji, vrne Anica. Zagleda objemajoč par. Z nogo jezno udari ob tla.

ANICA: Prepozno!

Zastor.

II. DEJANJE

V A J A Z B O R A

Nekaj mesecev kasneje.

Prazen oder podeželskega DOMA KULTURE SVETEGA ALOJZIJA.

Seveda pa opazimo na odru (prizorišču) manjše spremembe. Polkrožne zborovske stopničke (zborovski praktikabel) so zdaj postavljene centralno, sredi prizorišča; tudi nekaj stolov je vsenaokrog. Tu je tudi pianino in ob njem dirigentski pult s svetilko. Na mizi stoji pletenka, okoli nje kozarci. Zadaj, v kotu ob strani, pa sramežljivo stoji lesena soha svetega Alojzija, obrnjena v zaodrje. Pod njo večna lučka. Zavesa so spuščene in lepo poravnane... Skratka, vidi se, da je prostor obljuden, da ima zbor v njem vsakodnevne vaje in to že kar nekaj časa...

1. prizor

Na oder pride ANICA, takoj za njo pa še ELA. Pogovarjata se tiho, skoraj spletkarsko.

ELA: Poslušaj! Danes zjutraj mu moj Silvo nese mleko. Tako kot vsako jutro se povzpne po

stopnicah nad garažo in preden pozvoni, pokuka skozi okno pri vratih. Točno tako, kot sem mu naročila.

ANICA: In kaj vidi?

ELA: Njo.

ANICA: Se pravi, da niti ne skrivata več.

ELA: Samo še stari nič ne sluti.

ANICA: Stari je definitivno slep.

ELA: Pa saj veš, kako je. Mož vedno zve zadnji.

ANICA: Me prav zanima, kako se bo vse to končalo.

ELA: Kako! Dobili bomo drugega.

ANICA: Ona bo pa spet pela vse solistične pesmi.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ELA: Saj, samo za to ji gre.

ANICA: Definitivno.

Prihiti Silvester.

SILVESTER: Mamica je že pri Jurčku.

ELA: Upam, da ga bo dala pravočasno spat.

SILVESTER: Mamica že ve. Saj je mene gor spravila.

ELA: Prav zato me skrbi.

Anica strastno potegne Silvestra na stran.

ANICA: (plane) A je bila oblečena?

SILVESTER: Kdo?

ELA: Kdo le! Ona!

SILVESTER: Imela je gole roke. Do ramen... Za ostalo pa ne vem... Sem takoj pogledal stran.

ELA: Stran je pogledal! Ljubi Jezus!

SILVESTER: Mleko sem položil pred vrata, samo za hip pokukal not, dvakrat pozvonil in odšel.

ANICA: Ampak ona je pa bila?

SILVESTER: Ja.

ANICA: In naga?

SILVESTER: Se mi zdi... Ne vem. Se je bleščalo.

ANICA: Naga je bila. Definitivno.

SILVESTER: Jaz sem gledal stran.

ANICA: Kaj pa on?

SILVESTER: On?

ELA: On, ja! Butl butasti!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ANICA: A je bil nag?

SILVESTER: Dirigiral je.

ANICA: A nag?

SILVESTER: Stal je tam, roki dvignjeni, in dirigiral je...

ELA: A je bil nag, te vprašam?

SILVESTER: Kaj pa vem... Od strani sem videl. Morda je imel spredaj kaj.

ANICA: (vrisne) Jezusnamarička! Nag je bil. Definitivno.

Na oder prihiti ŽIKA.

ŽIKA: A je dirigent že ovde?

ANICA: (sladko) Ne, golobčka še nista priletela.

ŽIKA: Sem se že ustrašil. Moram još pletenko napolnit. Včeraj zvečer smo jo totalno scugali.

ANICA: Na vajah se pije kot na ohceti. A je to sploh kakšen profesionalizem, vas vprašam?

Ne vem, če bom zdržala do konca sezone. Danes zjutraj, ko sem se upevala, sem spet opazila, kako mi zgornje note hreščijo. Poštar se je tako prestrašil, da je kar po stopnicah padel. Je rekel: "Gospodična Anica, sem mislil, da ste si nabavili volčjaka."

Žika pograbi prazno pletenko in odhiti z njo ven. Pri izhodu se skoraj zaleti v Kertovko, Vladimirja in Drageca.

ŽIKA: Bom odmah nazaj. Samo vino natankam. Nemoj, da začnete bez mene.

Odhiti.

Kertovka se takoj napoti k sohi svetega Alojzija, poklekne, jo poljubi in se prekrži. Vlado in Dragec gresta k tribuni...

DRAGEC: Je kaj novega?

SILVESTER: (navdušeno) Oja, je! Ogromno novega... Najin Jurček...

VLADO: (navdušeno) A že poje?

SILVESTER: To ne. Ampak včeraj zvečer, ko sva prišla z vaje, nama je mamica povedala, da je

shodil, aneres, Ela?

Anica zagrabi Drageca za komolec, z druge strani pa ga pograbi Ela; obe ženski ga povlečeta naprej, v bolj varen in intimen kot odra...

ANICA: (Dragecu) Definitivno hodita.

ELA: Smo se že prepričali.

DRAGEC: (ljubosumen in užaljen, skoraj ranjen) Kurbir hinavski! Pa tako poštenega se je delal. Tistega soilstičnega vložka pri (zapoje v sladki tenorski legi) "Ljubezen edina, vroča in mila, mene razžira težkoououou..." Ne, tega mu ne bom zapel, pa če me na kolenih prosi.

Silvester ves navdušen razlaga basistu Vladu o Jurčkovih prvih korakih...

SILVESTER: Tri korakce je naredil, tri! S tisto luškano nago ritico...

VLADO: (čisto resno in zaskrbljeno) A zapel pa še ni?

Anica še bolj skrivnostno potegne Drageca k sebi.

ANICA: Imamo dokaze, da je bila naga.

ELA: Silvo je videl.

DRAGEC: (zgrožen) Kaj pa on?

Anica se obrne k Silvestru.

ANICA: (tečno) Je bil nag ali ni bil?

SILVESTER: (navdušeno) Ja! Takšna luškana naga ritica...

Drageca skoraj kap.

DRAGEC: Pacek grdi! Saj sem vedel, saj sem vedel! Vsi so isti! Že v opernem zboru mi je bilo

jasno...

Dragec je ves obupan. Postavi se v kot in jima pokaže hrbet. Ela in Anica stečeta za njim. Tolažita ga. On pa trmasto ždi v kotu.

ELA: Dragec... No! Ne se tako sekirat, to ni dobro za glas...

ANICA: Ona je kriva! Saj veš, da bi za zgornjo lego dala vse.

Dragec zasmrka silovito... Silvester se približa trojici.

SILVESTER: Kaj pa je? Ela, a si Dragecu povedala o najinem Jurčku? Ja, tudi jaz sem bil

ganjen...

VLADO: (zase) Jaz sem najprej zapel in šele potem shodil. Točno tako kot Pavarotti.

ELA: (tolaži Drageca) Boš videl, enkrat se ji bo to vse maščevalo.

ANICA: Definitivno.

SILVESTER: Komu pa?

DRAGEC: (privoščljivo) Saj se ji je že. Jalovki!

ELA: Kaaaaj?

SILVESTER: Kaj pa?

Dragec se obrne. Oči se mu maščevalno svetijo...

DRAGEC: V bolnici imam znanca. Pravzaprav prijatelja. (se razgovori) Zelo zelo dobrega prijatelja. Čeprav se že dolgo nisva videla... Moral ga bom obiskati... Ja, točno, še pred prazniki...

SILVESTER: (vedno bolj zmeden) Koga?

DRAGEC: Super fant je. Res! Lahko mi verjamete. Spoznal sem ga pa v operi... Figarova svatba... (skoraj zapoje) Figaro, Figaro, Figarooooo... Figaro sem, Figaro tja...

ANICA: (ga zagrabi in strese iz pesmi) Dragec!! Zanima nas 'ona'!

DRAGEC: Uh, saj res... No... Ona... Torej: ta krasen fant mi je povedal, da sta bila tam.

SILVESTER: (bariton) Kdo?

ANICA: (mezzosopran) Kdo?

ELA: (sopran) Kdo?

VLADO: (bas) Kdo?

SKUPAJ: (kvartet) KDO?

DRAGEC: (tenor) Helenca in njen mož Eržen!

Trenutek tišine. Vsi se spogledajo. Zdaj končno govore o isti stvari.

ANICA: (šepeta) In kaj sta počela tam?

DRAGEC: (razkrije skrivnost) Ne moreta imeti otrok. To! Moj blond prijatelj pravi, da je zelo

možno, da ona ne more. Stari Eržen pa kar sili in sili. Tako rad bi imel sina. Celostaviti je šel, da bo, če bo Helenca končno zanosila, zgradil nogometno igrišče s tribunami za ves okraj! In rekel je še: "Ko bova enkrat dobila sina, ne bova kar tako odnehala, ustavila se bova šele pri enajstem, aneda Helenca?" No, in zato se hodita že pet let osemenjevat.

ELA: (privoščljivo in zelo hudobno) A zato vsake toliko časa tako na široko hodi?

SILVESTER: Ela, ne bodi zlobna!

2. prizor

Na oder prikolovratita zborovodja Peter in Joža Peršin - Joki. Joki objema dirigenta... Jokiju se zelo pozna, da je na poti do kulturnega doma obiskal premnoge občestne bufete...

PETER: Tovariš Joki, brez skrbi, vse bom uredil, tako kot je treba...

JOŽA PERŠIN - JOKI: Saj sem vedel, da si naš človek!

DRAGEC: (Vladu) Se že tikata.

VLADO: (Dragecu) Veš, kaj to pomeni?

DRAGEC: (šepne) Ena borbena pesem več.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Peter se postavi pred zbor.

PETER: Oprostite za zamudo...

ANICA: (sladko) Ah, saj niste zadnji.

ELA: Kje ste pozabili pa Helenco?

PETER: (zmedeno) Ne vem... Najbrž jo bo mož pripeljal.

Ženski se spogledata. Druga drugi...

ELA: Baje jo bo mož pripeljal.

ANICA: Ha! Definitivno, da jo bo.

Prihiti Žika s polno pletenko.

ŽIKA: Izvini, ker sem zamudil. Evo, šefe, najbolja cuga. Svaka čast! (položi pletenko na mizo) A bomo kar probali?

JOŽA PERŠIN - JOKI: Jaz imam čisto suho grlo.

PETER: Bomo kasneje. Med pavzo.

Žika, na veliko Jokijevo razočaranje, nese pletenko na mizo, potem pa se pridruži pevcem na polkrožni tribuni.

ANICA: Alkohol na vajah. Čisti amaterizem!

Iz ozadja se vrne Kertovka, ki je do sedaj imela liturgičen opravek okrog sohe svetega Alojzija.

KERTOVKA: (govori zelo naglas in monotono) Včasih je bilo tako lepo. Smo se spravili na peč in smo prepevali. Včasih smo tudi trli orehe ali pa ličkali koruzo... Vedno smo pa peli zraven. Moški in ženske. Pomešani. Na peči sem spoznala tudi svojega pokojnega. Mi je pritegnil na najlepšem mestu: (zapoje) "Vsi so venci bejli..." On pa: (zapoje) "Samo moj zeleni..." Sem ga takoj opazila. Je imel takšen resonančen glas, da mi je kar v trebuhu zavibriralo... Sem si rekla: 'Moški, ki ima tako resonanco, mora bit pa že fejest dec.'

PETER: Gospa, začeli bomo z upevanjem... Lepo prosim... (ji pokaže njeno mesto na

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

zborovski tribuni, kjer ostali pevci že stojijo vsak na svojem mestu.

KERTOVKA: Ja, čisto prav ste rekli! Vse pesmi nosim... S sabo jih nosim. V srcu!

PETER: Gospa, rekel sem 'pro-sim'... če lahko stopite med ostale pevce. Začeli bomo.

KERTOVKA: (je seveda vse 'slišala in vse razumela', zato še kar stoji tam in se smehlja) Ja, ja...

Bomo, bomo...

Peter ima vsega dovolj, prime jo pod roko in jo potisne na njeno mesto na tribuni. Kertovka se še vedno smehlja in kima, kot da absolutno vse razume.

KERTOVKA: Ja, ja... Bomo, bomo, peli pa bomo...

PETER: Tako. Začnimo z upevanjem.

ANICA: (mimogrede) Kaj pa Helenca?

DRAGEC: (ironično) A s Helenco sta se pa že upevala?

PETER: (jezno) Kaj?!

3. prizor

Vstopi Helenca s svojim možem Erženom. Helenca je zelo lepa, vendar bolj tihotna kot sicer... Oblečena je izzivalno. Bujno razcvetelo oprsje, visoko preklano krilo, tako da ob vsakem koraku njeno dražestno stegno kar samo sili na plan...

ERŽEN: (pevcem na tribuni) Pa sem pripeljal vaš najboljši center! Trener pravi, da bi bila brez

moje Helence vse skupaj samo zgubljena tekma, je tako, trener?

PETER: (v hudi zadregi) No, čisto tako nisem rekel...

ERŽEN: Kako, da ne? Včeraj, ko sem te povabil na večerjo, si še rekel, citiram: "Če ne ni bilo

vaše Helence, bi že zdavnaj vrgel puško v koruzo in pobegnil," je tako, trener?

ANICA: To je pa zelo zanimivo.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

DRAGEC: Mene pa nič več ne čudi.

PETER: (v grozni zadregi) Ne, ne, narobe ste me razumeli, mislil sem, mislil sem, mislil...
No...

Pa saj je vseeno, kaj sem mislil... Oprostite, gospod Eržen, ravno smo hoteli začeti z upevanjem...

ERŽEN: Prav. Grem! Grem zdaj! Biznis, to sem jaz! Ni šans, da bi kdo meni enajstmetrovko

streljal, če me razumete, kaj vam hočem povedat?

PETER: Seveda, seveda...

Zboristi na tribuni se muzajo.

ERŽEN: (Helenci) Helenca, daj, da te ati kušne... (jo kušne)

HELENCA: Moj zlati lubek. (ga kušne na njegovo bleščečo plešo)

ERŽEN: Grem aus Österreich, na en biznis. Se vrnem v ponedeljek. Helenca, saj ti ne bo dolgčas, miška moja, kaj?

Zboristi se spogledajo. Predvsem ženski del.

HELENCA: Brez skrbi, mucek... Popoldne bomo imeli vajo zbora, zvečer bom pa še sama malo vadila.

ERŽEN: (Petru) Pazite nanjo. Ne je preforsirat. Da bo še zame kaj ostalo, kaj? Ha ha ha...!

Vsi se zasmejijo. Nekateri škodoželjno, drugi iz zadrege, nekateri pa prisiljeno... Peter zmedeno vrtil dirigentsko paličico med prsti in bedasto kima...

ERŽEN: No, hec mora bit! Pa adijo!

Odhaja prek odra.

Zbor za začne (na pobudo ženskega dela) na ves glas peti nagajivo otroško pesmico. Pojejo večglasno, dinamično in zelo z občutkom:

VSI: (zborovsko) Kadar mačka ni doma,

mišek z miško se igra.

Mišek z miško se igra,
kadar mačka ni doma.

PETER: (zakriči) Kaj pa je zdaj to?!

Vendar se zbor ne da motiti. Zapoje še bolj ubrano in še z večjim veseljem.

Kadar maček od doma gre,
miška kaže mu roge...
Miška kaže mu roge,
kadar maček od doma gre...

PETER: (udari z roko po klavirju, da kar zadoni) Zdaj pa dovolj!

Zbor utihne.

ELA: (nedolžno) Pa saj ste rekli, da moramo začeti z upevanjem.

PETER: Pa ne tako!

ANICA: Kako pa?

PETER: (jezno) Bom že jaz povedal, kako.

Peter se zakoplje v notni material, ki ga ima na dirigentskem pultu. Zbor ubogljivo stoji na zborovskem podestu - praktikablu. Tudi Helenca je stopila med ženske.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Uf, kako je tukaj suh zrak. Grlo imam čisto presušeno.

ELA: A danes te pa nič mehur ne daje?

JOŽA PERŠIN - JOKI: (jezno) Danes ne!

ANICA: Seveda ga ne, ko pa je flaškon kar tu, na odru.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (razburjeno) A mogoče na kaj namiguješ?

ANICA: Definitivno ne.

ŽIKA: (pokliče) Maestro! Ej, dirigentu! Dajmo eno čašo! Da se ne otopli. Toplo vino je prava

svinjárija!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PETER: (odločno) Po vaji bomo pili.

KERTOVSKA: (razneženo, ker je zaslišala iztočnico) Peli!? O, včasih smo pa tako peli!

PETER: Saj bomo danes tudi.

KERTOVSKA: (mu odgovori) Čudno, mene pa petje nič ne utruji.

PETER: (poskuša povedat čim bolj razločno in naglas) Seveda vas nič ne utruji, ko pa ste gluhi

in ne slišite ne sebe ne drugih.

KERTOVSKA: (odgovori na njegovo vprašanje) Kako je v drugih krajih, ne vem. Ampak, ker

ste me že vprašali, vam povem, da je bilo pri nas zborovsko petje ljudem položeno že v zibko. Joj, kako smo včasih peli...

PETER: (jo prekine) Gor na peči... Že vem. Hvala. (se obrne k ostalim) No, pa dajmo!

Med pevci deli notni material.

PETER: To je zelo stara in lepa zborovska pesem....

SILVESTER: A ne bomo najprej ponovili?

PETER: Ne. Najprej bomo vzeli novo pesem.

SILVESTER: A ne bi rajši ponavljali, jaz še starih pesmi ne zmorem.

ELA: (posmehljivo) Ti še kaj drugega ne zmoreš.

SILVESTER: (šepne) Ela, kako moreš, pa pred vsemi!

Peter stoji pred zborom. Zboristi obračajo note, ki jih držijo v rokah, Peter jim razlaga ironično in skoraj naveličano.

PETER: No... Le oglejte si notni material. Tisti, ki ne poznate not, pa preberite besedilo...

ŽIKA: (obrača list) Besedilo?

PETER: Besedilo, to so tiste majhne črke, zapisane pod različnimi pikicami, pikami, packami,

vijugami, etcetera etcetera...

JOŽA PERŠIN - JOKI: Nimam očal...

PETER: Tisti, ki nimate očal, pa si z notnimi listi lahko pahljate pred obrazom.

ANICA: Zelo ste ironični, maestro.

PETER: Ironija je edino zdravilo zoper blaznost.

ŽIKA: (obrača liste) Zakaj pa nije u cirilici?

PETER: (mu mirno in zbrano razloži) Zato, ker je pesem pač taka, da ni v cirilici.

ŽIKA: (zadovoljen z razlago) Aha! U redu.

ANICA: Kaj pa tisti, ki znamo brati note?

DRAGEC: Ja, kaj pa tisti, ki smo notalni?

PETER: Za vas je pa najbolje, da se nemudoma poročite med sabo. S tem boste prispevali k večji notalnosti naroda.

VLADO: (se zasmеji v zvenečem basu) Ho, ho, ho... Maestro, danes ste pa za hece! Ho, ho!

PETER: (smrtno mirno) Vladimir... Note držiš narobe ... Obrni...

VLADO: (zmeden) Ja...? Glej, glej, pa res! (obrne list na pravo stran) Se mi je zdelo, da nekaj ni

v redu...

Peter se odkašlja in se postavi pred dirigentski pult.

PETER: Torej... Poglejmo najprej besedilo. (bere) "Nobody Knows The Trouble I've Seen..."

To je naslov pesmi in hkrati ponavljajoči se motiv.

ŽIKA: Nobodiknovsthetruble... Truble... A kdo pa bo trubu igral?

ANICA: (zavije z očmi) Joj, v kakšnem zboru pojem!

PETER: (potrpežljivo) Žika, nobeden ne bo igral trobente...

ŽIKA: Zdaj sem se setil. Moj bratič ima trubentu. Če rabiš... Ti rečem, igra ko slavuj. Svaka

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

čast...

PETER: Nobene trobente ne bo. Ta beseda je angleška, pomeni pa težavo, nesrečo, v kontekstu pesmi pomeni tudi žalost. To, kar imate v rokah, je ena najlepših črnskih duhovnih pesmi.

VLADO: (šepne Dragecu) Ne vem, kaj je tako lepega na zamorcih.

DRAGEC: (šepne) No, kaj malega bi se že našlo...

PETER: Črnske duhovne pesmi so zelo hvaležno zborovsko petje.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Borbene tudi.

ELA: Ni lepših pesmi, kot so slovenske ljubezenske... Tako so žalostne.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Pa pivske pesmi so krasne! Iz njih žalost kar curlja.

ANICA: In svatovske! Kako so šele te žalostne!

VLADO: Da o baladah niti ne govorimo! Čista žalost!

PETER: (zakriči) Tišina!!

JOŽA PERŠIN - JOKI: (ubogljivo utihne) Tako je prav, maestro... Ti si komandant!

PETER: Lepo prosim za kanec potrpljenja... Vse vam bom razložil. Pesem, ki jo držite v rokah...

Vlado... spet imaš narobe obrnjene liste...

VLADO: Uf, pardon! Ušlo mi je.

PETER: (potrpežljivo) To je pesem o žalosti, pa tudi o ljubezni do življenja, ki je kljub krivicam

lepo... Hkrati pa je to pesem o Bogu.

SILVESTER: (nemudoma dvigne roko) Oprostite... A niste rekli, da je pesem zamorska?

PETER: Ja. To je zelo stara črnska duhovna pesem.

SILVESTER: Ampak... Če smem pripomniti... Bodimo natančni... Pravkar ste rekli, da pesem

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

govori o Bogu.

PETER: Ja. O žalosti in o Bogu. Črnski obiralec tobaka se v trenutku največje žalosti zazre v

Boga in se pogovarja z njim.

SILVESTER: Ampak... Bog... Bog je vendar belec!

Vsi v zboru se spogledajo.

PETER: (ne more verjeti) Kaaaj?

SILVESTER: (samozavestno razpreda) Ja. Belec. Kako se lahko zamorc pogovarja z Bogom? Bog vendar ni črn. Bog je izpričano bel.

ELA: (šepne) Silvo! Zadrži se.

ANICA: Neverjetno! Kaj se tukaj sliši! Jaz definitivno ne sodim v ta zbor.

SILVESTER: (trmasto vztraja) Če bi bil bog črnc, potem bi bil njegov sin mulat... Zato se mi

ne zdi logično...

ELA: Silvo, ni treba, da vsi vidijo, kako si butast.

SILVESTER: Ne razumem... Počakajte... Samo to si želim, da bi bile stvari logične...

(počasi

in razlagalno, logično) Jaz se, naprimer, kot slovenski državljani, za svoje tegobe ne morem pritožiti pri avstrijskem predsedniku... To se mi zdi logično...

ELA: (ga prekine) Silvo, utihni, ti bom doma vse lepo razložila.

ANICA: Jezusnamarija! Kakšen butel!

ELA: (ponori) Kaj si rekla? Kaj si ti rekla?!

ANICA: Isto kot ti! Da takšnega butca težko srečaš.

ELA: Poslušaj! Ti! Ofucan mezzosopran!

ANICA: (tudi ponori) Ofucan?! Kdo mi to reče? Večno indisponirana altistka!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PETER: (nemočno) Tišina... Lepo prosim...

Ela se zelo razjezi. Tudi Anica ji ne ostane dolžna.

ELA: Jaz mojemu Silvotu lahko rečem, kar hočem. Končno dojim njegovega otroka!

(zakliče)

Silvoooo!!!

SILVESTER: Ja...

ELA: Ti si kreten, bedak, idiot, šmrkl, bebo brez posluha... (Anici) Vidiš... Vse to mu lahko

rečem... Ti, ti pa nimaš prav nobene pravice! Škripnjena centrifuga pri štiridesetih!

ANICA: Ti boš meni škripnjena?! Pa še pri štiridesetih, ko pa vsi vejo, da jih imam šele devetintrideset! Ti, ti, butara mutantna, ki ne zmoreš nobene zgornje lege.

ELA: Jaz da ne zmorem!? Jaz!? V zgornjih legah sem tako domača kot ti pri inhaliranju!

Zdaj nenadoma stopi naprej Kertovka...

KERTOVKA: (zakriči) Tišina! Tako kričita, da nič ne slišim! Jaz pa bi rada slišala

(poudarja)

di-ri-gen-ta! Sta razumeli?

Vsi obmolknejo.

PETER: (hvaležno dahne) Hvala...

KERTOVKA: (sladko) Kako bomo pa peli, če se ne slišimo!? Je tako, maestro?

PETER: Ja. Tako je. No, kje sem že ostal... Torej... Ta pesem je zanimiva tudi zato, ker omogoča, da se vanjo enakovredno vključijo vsi glasovi.

DRAGEC: Kdo bo pel solo?

PETER: Saj ravno v tem je zanimivost pesmi. Glas, ki toži nad tegobami življenja, je lahko moški ali ženski. Značilnost črnskih zborovskih pesmi je v tem, da v njih pride do izraza homogenost zbora.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

VLADO: (resno) Kar se mene tiče, ne bo problema. Jaz sem bil vedno homogeničen.

DRAGEC: Jaz tudi.

PETER: (nadaljuje) Pesem je sestavljena iz različnih glasov, iz različnih tožb, iz različnih vprašanj in odgovorov... Vendar vse skupaj kljub različnosti zveni kot celota. No, pa poskusimo... Helenca, ti boš pela solo...

DRAGEC: A, to je ta različnost in homogenost!

PETER: Tudi ti boš pel solo, Dragec... In Vlado tudi, pa Anica in Kertovka... Skratka: vsi!

ANICA: A je to sploh kakšen solo, če so vsi solisti?

PETER: Ja, je. Vsak ima svojo melodijo, svojo frazo, svojo izpoved, svoje vprašanje, ki ga

postavlja Bogu...

JOŽA PERŠIN - JOKI: Jaz se z Bogom ne pogovarjam že od leta petinštirideset.

PETER: Že vidim, da me ne razumete... Kako bi vam razložil... Poglejte... Vsak ima svoje mnenje o stvareh. Ela razmišlja popolnoma drugače kot razmišlja naprimer Anica...

ANICA: Definitivno.

PETER: Gospa Kertovka obožuje svetega Alojzija in njegova dela, tovariš Joki pa ima o svetem

Alojziju svoje mnenje...

JOŽA PERŠIN - JOKI: Sveti Alojzij je opij za ljudstvo!

PETER: Pa vendar, ko se vse te melodije združijo, lahko zazvene enotno... V enotnem hotenju,

v enotni prošnji in tožbi. V pravem zboru imajo vse različnosti svoje pravo in polno mesto. Glasovi so različni, zgodbe so različne, stališča so različna, pa vendar, kadar gre za pomembno zadevo, za pomembno misel, se vse različnosti združijo in zazvene v skupni, pozitivni harmoniji. Vidite, ravno v tem je skrivnost črnskih

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

duhovnih pesmi. Duh zbora je močnejši od posameznih interesov, od drobnih zasebnosti. Slovenci smo navajeni bolj na solistične nastope. Tudi naši zbori so takšni. Vrhunec našega zbora je, kadar nekdo stopi naprej in ima svoj solo, ki ga takoj zatem pokrije drug solo... In tako dalje in tako dalje. Vsi pa pojejo, kot da so edini, brez posluha za drugega... Slovenci smo sestavljeni iz samih solistov in zato redkokdaj slovenski zbor zazveni ubrano, enotno, brez obstrukcij... To je naša značilnost. Mnogo posameznih glasov in nikoli enoten zbor.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Protestiram. Leta petinštirideset smo bili enotni.

SILVESTER: In leta enaindevetdeset tudi.

VLADO: (resno) Ja. Obakrat smo bili enotni, vsaj tako kot kakšen črnski zbor!

PETER: (že rahlo zgublja živce) Pa saj ne govorim o tem! Rad bi vam samo razložil skrivnost

resničnega zborovskega petja... Duh zbora združuje. Odtod tudi ime za zbor. Zbor, združitev, enotnost, enost, toleranca, ubranost... Zbor, ki je sestavljen iz različnih drobcev, pa vendar zveni v skupni in nesebični volji... In šele takrat, ko dosežemo to, se lahko rodi pesem!

JOŽA PERŠIN - JOKI: (pametno prikima) Ja. Vsi različni, vsi enakopravni!

PETER: Razumete? A zdaj končno razumete?

Zbor stoji na zborovski tribuni in nekaj časa nemo strmi v svojega navdušenega zborovodjo. Čez čas...

SILVESTER: (odločno) Ne.

ELA: Tiho, Silvo, ti bom doma vse lepo narisala.

Kertovka dvigne roko.

PETER: Izvolite, gospa Kert...

KERTOVKA: Če sem prav slišala, bomo peli tako, kot da smo črnci.

PETER: Ja. Hočem reči... Peli bomo črnsko duhovno pesem.

Kertovka malo pomisli, potem tolerantno prikima...

KERTOVKA: Meni je prav. Saj so črnci tudi ljudje.

PETER: Končno! Torej, poskusimo...

JOŽA PERŠIN - JOKI: Moj jezik je kot scuzana stara nogavica. Na nebo se mi lepi. Tukaj je

tako suh zrak.

ŽIKA: Maestro! Dajmo en glaž. Vino bo čist toplo...

PETER: (odločno) Potem. Med odmorom.

Zagreti dirigent sede za klavir in pritisne intonacijo. Potem spet stopi pred zbor, dvigne roki, da bi zadirigiral, ko Anica nenadoma bruhne v nezadržan krohot...

PETER: Kaj pa je tako smešno?

ANICA: (se bori s smehom) Ah, nič... Samo predstavljam si vas... (spet krohot) Ko takole stojite

tam, roki dvignjeni, in dirigirate...

Zdaj se začne režati tudi Ela.

ELA: Oprostite... oprostite... Tudi jaz si vas predstavljam...

Obe gledata dirigenta in se režita. Zborovodja se pogleda... Ne ve, kaj je narobe z njim...

PETER: Kako si me predstavljate...?

ANICA: (smeh) Ko dirigirate... (smeh)

ELA: Oprostite, oprostite... Je že v redu...

Obe se trudita, da bi premagali smeh... Po kratkem premoru še enkrat bruhneta v smeh...

ANICA: Oprostite...

ELA: Zdaj pa konec... Res.. Oprostite...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

**Končno utihneta.
Tišina in zbranost.**

PETER: No, končno... Pa dajmo... Helenca...

Peter zadirigira...

HELENCA: (poje zelo lepo, z lirično gestikulacijo) "Nobody Knows The Trouble I've Seen..."

Peter govori, medtem ko Helenca poje svojo frazo.

PETER: Zdaj pa Dragec... Zapoješ isto, samo v svoji legi in v kanonu... Ostali glasovi ponavljajo... "The Trouble I've Seen..."

DRAGEC: "Nobody Knows The Trouble I've Seen..."

Ostali glasovi pritegnejo.

PETER: Žika... Poj samo "The Trouble"... In ponavljaj... Kot da bi igral trobento, ki kliče na

okope žalosti... (zapoje) Trou-ble-trou-ble-trou-trou...

ŽIKA: Razumijem...

Žika se priključi ostalim... Pesem dobiva 'obliko' in zven...

PETER: Vladimir... Poješ nižje... "Nobody... Nobody... Nobody..." In ponavljaš na vsako poudarjeno noto... Tako...

VLADO: "Nobody... Nobody... Nobody..." (se priključi ostalim glasovom)

PETER: Zdaj pa od začetka... Še enkrat... Vsi hkrati... na moj znak...

Peter dirigira... Vsi zapojejo.

PETER: (dirigira in vmes pripoveduje) Pojte z občutkom... Predstavljajte si... Ves dan ste obirali

tobak... Plantaža tobaka... Vročina... Nikjer nobenega oblčka... Ja... Tako...

Pevci pojejo in skušajo 'občutiti' tisto, kar jim sugerira zagreti dirigent. Vlado si celo otre znoj s čela... Ženske si med petjem poskušajo nadeti utrujene obraze, Joki se

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

zgrbi in stegne roke do kolen, tako si namreč predstavlja utrujenega črnkega obiralca tobaka... Samo Silvester je mrtvo-hladen... Skratka: vse skupaj se spreminja v zanimivo, malce groteskno pantomimo...

PETER: (dirigira in sugerira) Ja... Roke vas bolijo... Lastnik plantaže vas priganja... Tako...
Ja...

Žejni ste... Življenje je krivično, joj, kako krivično... In zdaj se zazrete v nebo... O
Bog! (zdaj zapoje tudi dirigent) "Nobody Knows The Trouble I've Seen..."

Finale, ki se zares lepo sliši. Dirigent je navdušen. Ves prežarjen nad 'enkratnim' uspehom...

PETER: (navdušen) Bravo! Bravo! Ste zdaj končno začutili resnični čar zboru? Sicer to še ni
tisto

pravo! Ni!! Ampak bo! Nekoč bomo, kljub razlikam, peli v istem zboru! In to je
smisel! Ne samo zboru! To je smisel življenja!

JOŽA PERŠIN - JOKI: Mater je bilo vroče na tisti plantaži. Usta imam čisto suha!

ELA: (Anici, vendar tako, da vsi slišijo) Nekateri med nami so se pa tako napihovali, da so se
skoraj razpočili.

HELENCA: (se obrne k Eli) Si mislila s tem mene?

ELA: (sladko) Kje pa! Nate pomislim samo takrat, kadar z boso nogo stopim na žabo.

4. prizor

Prihiti župan MARJAN SLOVENC. Zelo lepo je napravljen, kot da je pravkar prišel s pomembnega sestanka: siva črtasta obleka, rumena kravata, lakasti čevlji itd. V roki poslovni kovček.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kocka je padla!

ŽIKA: (panično, kot da so ga zalotili) Ko se kocka? Jaz nikoli ne kockam. Dobro znam, da je
to

prepovedano!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Sedmega imamo nastop. Na predvečer Prešernovega dne.

Je že vse zmenjeno.

SILVESTER: Joj, jaz pa še zdaj ne znam tekstov!

ELA: Še marsičesa ne znaš.

PETER: Vajo imamo... Pravkar smo začeli novo pesem.

DRAGEC: (kot bi zatožil) Zamorsko.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Vem, vem, da imate vajo... Se opravičujem, se opravičujem,

ampak moral sem vam sporočiti, da gre sedmega zares. Vsi bojo tu. So se že zmenili.

Zaradi boljših kontaktov s podeželjem bo oblast vsako leto na predvečer

Prešernovega praznika obiskala enega od malo bolj odročnih krajev. Tako bo država zgradila kulturne mostove med urbanim in agrarnim. In prvi smo na vrsti mi!

Goličavci! Naredili bomo takšen program, da bodo mestni kar s stolov popadali.

Gospod župnik se že veseli. (Petru - hlastno) Imamo dovolj naštudiranih pesmi?

PETER: Ja... Mislim... (začne brskat med papirji)

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Hočem nekaj udarnega! Da jim bo vzelo sapo! Da bodo vedeli,

da se v slovenske zборе zares splača investirati, in da so storili še kako prav, ko so

prav nam dali možnost. Gospod župnik se je maksimalno angažiral. Prišli bojo z

visokih, da ne rečem iz najvišjih mest. Najbrž celo iz Rima.

Župan MARJAN SLOVENC se nenadoma obrne v dvorano, pa potem nekam navzgor, proti vrvišču... Spregovori naglas, kot bi govoril nevidni osebi, ki je skrita nekje v temi...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (glasno) Gospod župnik... Za vašo pomoč se vam že zdaj

kolektivno zahvaljujemo...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

VLADO: (šepne Dragecu) Pa saj ga ni tu.

DRAGEC: (šepne nazaj) Gospod župnik je dal prebiti vrata iz župnišča naravnost na balkon...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (glasno) Upam, da vas bomo s kvaliteto našega zborovskega

petja povsem zadovoljili...

DRAGEC: (šepeta) Tako nas lahko kontrolira kar v copatih...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (glasno) Zadovoljili... mislim kot sponzorja in pokrovitelja...

DRAGEC: (šepne) Pa tudi povezava med župniščem in kulturo je tako mnogo bolj neposredna...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (glasno in klanjajoč se v prazno dvorano) Še enkrat hvala, hvala... Iz srca... (se spet obrne k zboru) No, kje sem že ostal... Aja... Zdaj gre zares. Pripravljen biti, to je vse! To je moje predvolilno geslo, ki ga zdaj uresničujem. Pripravljen sem! Pripravljeni smo! Dirigent! Glej, da nas ne boš razočaral. (govori hitro, vehementno) Program mora biti nekaj modernega, pa hkrati klasičnega, melodičnega, pa ne preveč, da ne bojo rekli, da smo rovtarski govedarji, zaradi mene je lahko tudi malo džezik, zaradi mladine, sicer pa naj bo nekaj tehtnega, veselega, razmišljujočega, pa vendar ne zateženega, slovenskega, vendar nič nacionalizma, naj bo zadržano v prihodnost 'dva tisoč' in hkrati zasidrano globoko v preteklosti, pa naj bo preteklost še tako neprijetna, v pesmih naj se večkrat omenja lepota, ljubezen, etika, humanizem in podobno, samo nikar naj ne bo preveč osladno, skratka, naj bo lepo za uho in srce. Pa da ne bo predolgo.

Ženske zaploskajo. Potem ves zbor,

VSI: Bravo! Bravo!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (skromno) Hvala. Zdaj pa veselo na delo... Aja, še nekaj!

Zboru moramo dati ime. Predlagam, da si izmislimo sodobno, moderno evropsko ime, s katerim bomo lahko v prihodnosti nastopali tudi zunaj meja naše županije.

PETER: Do zdaj o tem nismo razmišljali. Pripravljali smo program...

ANICA: (navdušeno) Jaz predlagam: "Mešani zbor Evridika."

HELENCA: Zakaj pa Evridika?

ELA: (hudobno spakljivo) Ker se Helenca zelo neumno sliši.

ANICA: Evridika zato, ker je to bajeslovno bitje, ki je tako lepo pelo, da se je celo sam Orfej obrnil in jo pogledal.

VLADO: In se nemudoma spremenil v solni steber.

DRAGEC: Basisti nimate pojma! V solni steber se je spremenil nekdo drug.

VLADO: A res? Potem sem pa najbrž zamešal obdobje.

HELENCA: In Evridika sploh ni bila pevka.

ELA: (ironično) A Helenca pa je?

JOŽA PERŠIN - JOKI: Protestiram! Resno protestiram!! Zbor se nikakor ne more imenovati

Evridika.

ŽIKA: Ime naj bo po domače. Nekaj slovenskega. To jaz predlažem.

JOŽA PERŠIN - JOKI: V tem zboru pojemo tudi moški. Evridika je čisto navadna diskriminacija!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (mirno) Glede na to, da se ne morete dogovoriti o imenu zbora, bi vas seznanil s predlogom, ki sva ga po globokem premisleku pripravila jaz in gospod župnik. Zbor bi se lahko imenoval 'Alojzijev zbor'. Kdo je za, naj dvigne roko.

Pevci nejevolno brundajo, potem pa vsi dvignejo roko. Vsi, razen Jožeta

Peršina.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Predlog je z večino glasov sprejet. Zbor se imenuje 'Alojzijev zbor'.

DRAGEC: (ironično) Pa se res zelo evropsko sliši.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (energično) Jaz sem proti.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (utrujeno) Spet vi, tovariš Joki... Dajte si že dopovedat, da je

vaš glas zanemarljiv. Tako, zdaj pa veselo na delo... Maestro, izvolite...

PETER: Prav. Nadaljujmo tam, kjer smo obstali. (županu) Začeli smo s študijem prekrasne zborovske duhovne pesmi...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Tako je prav. Duhovnost je tisto, kar manjka našemu času! O tem sva že diskutirala z gospodom župnikom...

Peter se obrne k zboru in dvigne dirigentsko paličico.

ŽIKA: (proseče) Maestro...? Vino se bo čisto otoplilo...

ANICA: Noge mi bodo definitivno odpadle.

ELA: Jaz bi šla pa telefonirat...

PETER: (energično) Potem bomo pili in telefonirali, zdaj imamo vajo zbora.

Spet dvigne dirigentsko paličico.

PETER: Ena, dva in tri...

Pevci odpro usta. Skoraj se že zasliši: 'Nobody...', ko župan na ves glas oznani:

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (zakliče) Pavza!

Zboristom se odvali kamen... Nemudoma zapustijo pevsko tribuno, kot da so ves večer čakali samo na pavzo. Vsi so v hipu okrog mize, kjer že ves večer čaka pletenka. Samo zborovodja Peter obstane pred praznim zborovskim podestom, z dvignjenimi rokami, kot kakšen bebec... Prav nihče se ne zmeni zanj. Gnetejo se okrog kozarcev in si nalivajo. Najbolj žejen je seveda Joki, ki verižno in na dušek izprazni

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

nekaj kozarcev...

Vsi se odžejajo, samo Helenca stoji ob strani. Zdi se nam, da čaka dirigenta Petra... Čaka ga, da bosta za hip lahko sama...

5. prizor

Peter spusti roke in se obrne k županu.

PETER: (jezno) Mislil sem, da jaz odločam, kdaj bo pavza.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Ja, mlad si še, dirigent... Marsikaj se boš moral še naučiti...

(pokroviteljsko objame Petra okrog ramen in ga popelje naprej). A veš, zakaj me imajo ljudje radi?

PETER: Me ne zanima preveč.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: In zakaj me bodo na naslednjih volitvah spet volili?

PETER: Za tuje skrivnosti se nikoli nisem zanimal.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (razkrije veliko modrost) Zato, ker sem bil vedno jaz tisti, ki je

dal pavzo. (ga potrepnja po ramenu) Ja, ja... Čez nekaj let se tebe sploh ne bodo več spominjali, zame pa bojo še vedno rekli: "To je tisti župan, ki je vedno dal pavzo." Ja, tako je to.

Zboristi pijejo in si pretegujejo utrujene noge.

ELA: (Silvestru) Vedno me spravljáš v zadrego!

SILVESTER: Jaz sem samo za natančnost. Če bi bil črn, potem bi njegov sin...

ELA: (ga prekine) Telefonirat grem...

Ela odhiti za oder.

SILVESTER: Bodi prijazna z mamico...

Silvester teče za njo.

Tudi stara Kertovka odhiti z odra.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Na prireditvi ne smemo zamočit. To je za našo občino

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

velika

priložnost. Goličava lahko postane kulturni subjekt. Dirigent, vse je v tvojih rokah.

Apropo, slišim, da si se lepo znašel...

PETER: Ja, še kar. Delo z ljudmi zahteva potrpežljivost. Ampak, z zborom sem uspel v kratkem

času pripraviti...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kdo govori o zboru! Mislim... (župan pomenljivo mežika)

No, saj veš, kaj mislim...

PETER: Ne...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kot bolj izkušen član društva...

PETER: Kakšnega društva?

Župan mežika in kima, da se mu kar oči svetijo.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: No, saj veš... (pomežikne) "Društva lepe Helence." Vsi na Goličavi smo člani. No, skoraj vsi. Joki je bil vedno preveč pijan.

PETER: (vedno bolj mu je jasno) Oprostite...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Je pa super ženska... Vsaj bila je... Radoživa...

Mmmmm,

kako rado-živa! (se zresni) Samo to te opozarjam: vajina zveza ne sme ogrozila

sponzorstva! Eržen je eden najbolj perspektivnih d.o.o.-jevcev. Zato le pazi! Pazi!!

Peter ne ve, kaj bi rekel...

Iz ozadja se jima približajo še drugi člani zbora: ŽIKA, ANICA, JOŽA PERŠIN - JOKI, DRAGEC, VLADO... Helenca se drži bolj ob strani... Sprehaja se med zavesami... Očitno čaka, da bodo vsi odšli in bo Peter končno za trenutek sam.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (pokroviteljsko, kot se za župana spodobi) No, dekleta in fantje! Bo šlo?

VSI: Bo, bo...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Sedmega je naša priložnost. Na predvečer Prešerna bo Alojzij

zablestel in se izstrelil v orbito slovenskih zborov! Predsednik sicer še ni potrdil, je pa skoraj gotovo, da pride. Samo izmisliti si moramo kaj atraktivnega, kar ga bo privabilo sem gor. Saj veste, ponudb ima veliko in predsednik gre vedno tja, kjer ga kaj še posebej zainteresira, ali pa, kjer imajo močno volilno bazo. Ker pa na Goličavi ni ljudi niti za četrt poslanca, si moramo izmisliti kaj interesantnega.

ANICA: Mogoče bi pa na isti dan lahko organizirali še pasjo razstavo.

ELA: Govori se, da je zelo občutljiv na pse.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (navdušeno) Točno! Pevski zbor in pasja razstava!

Predsednik se ne bo mogel upreti!

JOŽA PERŠIN - JOKI: Lahko bi pripravili razstavo lovskih psov. Skoraj vsaka hiša ima kakšnega cucka.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (navdušeno) Bravo, bravo! Tako se govori! To je prava konstruktivnost!

ŽIKA: Jaz imam šarplaninaca. Če ga okupam, bo za izložbo superca!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Žika, ti boš moj organizacijski pomočnik.

PETER: Kaj pa zbor? Žika vendar poje v zboru!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Aja, saj res... Že vidim, za vse bom spet sam. Grem! Vi pa

lepo veselo na delo. (navdušen odhaja) Res, krasno sem si to izmislil. Zbor in pasja razstava! Superca!!

Župan MARJAN SLOVENC odide.

6. prizor

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PETER: No, ste slišali?! Veselo na delo! Vaja zbora se nadaljuje!

Zboristi se umikajo.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Jaz bi še skočil na en minus.

VLADO: Jaz pa na eno grgranje. Nekaj me v grlu pika..

Odhitita.

ANICA: (dvigne krilo - vrisne) Jezusnamarička! Zanka se mi je spustila! Te najlonke so definitivno fuč! Na vsaki vaji zbora uničim ene. Pa sploh ne vem, kako. Saj se ob nič ne pritisnem. Preobleči se moram. Še sreča, da imam rezervo v garderobi...

Odhiti v zaodrje.

PETER: Vsi zapuščajo vajo, kot podgane potapljačo ladjo.

Za Petrom stoji Dragec in nekaj menca.

DRAGEC: (plaho) Maestro...

PETER: Ja?

DRAGEC: Imate minutko časa zame?

V ozadju se pojavi Helenca. Peter jo zagleda. Helenca spet izgine za zaveso...

PETER: Ja, ampak samo minutko.

DRAGEC: Veste... (menca) Jaz sem kar malo razočaran.

PETER: Res?

DRAGEC: Ja. Mislil sem, da ste bolj občutljivi za tenorje.

PETER: Dragec, brez skrbi, tudi za tenorski glas imam pripravljeno solistično pesem.

DRAGEC: (nenadoma - prizadeto) Vse vem.

PETER: (presenečen) Kaj?

DRAGEC: Vsi vse vejo. (Dragecu gre skoraj na jok) Samo izkoristili vas bojo. To vam povem

zato, ker sem tenor. Tenorji pa smo pošteni in odkritosrčni. Že po naturi. Zato tudi

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

vedno nastradamo. Ni sreče za tenorje.

PETER: Ne razumem.

DRAGEC: (pokaže s prstom nekam nad glavo) Kar obesil se je.

PETER: (še manj razume) Kdo?

DRAGEC: Dirigent.

PETER: (mu ni nič več jasno) Kateri?

DRAGEC: Pred vajo zbora se je. Je pa res, da je bil pijan.

PETER: A Marek? Moj predhodnik?

DRAGEC: Pa smo ga še pravočasno sneli. Zdaj je v norišnici. Pravijo, da je nepopoljšljivo

nor.

PETER: Zakaj je to storil?

DRAGEC: Saj pravim, izkoristili so ga. Ona ga je! Hotela je vse zgornje lege. Zaradi nje je spreminjal moške v ženske. Pomislite, pesem "Jutri bom na vojsko šel", ki je izrazito moška pesem, je tako spremenil, da jo je lahko potem ona pela: (Dragec zapoje v falzetu) "Jutri bom na vojsko šla, pridem ti povedat, da mi boš pomagal pušček zavezat". Če to ni smešno! Potem ga je pa zavrgla. On se je pa zapil, pa še občutljiv je bil za povrh, in tako je pred vajo zbora namesto plašča na obešalnik obesil sebe. Vodja zbora ne sme biti preveč občutljiv. Tenorji smo pa lahko. Samo tenorji smo lahko občutljivi. Takšna je naša natura.

PETER: In zakaj mi vse to pripoveduješ?

DRAGEC: Zato, da bi vas opozoril. Če ga ne bi pravočasno sneli, bi umrl, tako pa je samo znorel. Toliko, da boste vedeli, da sem od vsega začetka na vaši strani (obraz se mu nenadoma skremži), čeprav je vam popolnoma vseeno...

Dragec si z dlanmi pokrije obraz, zahlipa in steče ven.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PETER: (presenečen) Dragec!

V ozadju se pojavi Helenca.

PETER: Helenca...

PETER: Peter...

Helenca hoče steči k Petru, ko se od strani pojavi Anica... Helenca se obrne in se še pravočano skriva za zaveso.

ANICA: Pa sem jih našla!

Anica pomiga z zavitkom novih nogavic.

ANICA: Jih bom kar tu preoblekla. Tu sva sama. V garderobi je pa vse polno ljudi. Joki se ga bo

definitivno našel. Ne vem, če bomo lahko nadaljevali z vajo.

Anica dvigne nogo na stol in si začne vpricho Petra slačiti nogavico.

ANICA: Blazno, kako se hitro strgajo! Pa imam gladke noge. Depiliram si jih redno.

PETER: (ne ve, kam bi pogledal) Ja...

ANICA: A boste potipali?

PETER: Ne... Ne hvala... Saj od tu vidim.

ANICA: Včasih so si ženske noge posipale s smukcem, da so šle najlonke lepše gor. To mi je

pravila moja mama... Jaz sem premlada, da bi to doživela. No, pa saj se to najbrž

vidi... Mislim to, da imam brez smukca gladke noge, in da sem še mlada. Se

strinjate?

PETER: Ja...

ANICA: Ko sem bila še deklica, sem hodila k baletu. (gladi svojo nogo) Se mi še zdaj pozna.

Nič maščebe, samo mišica. Gladka, gladka...

Začne počasi vleči novo nogavico na nogo. Staro, strgano pa vrže Petru v naročje...

ANICA: Hopla! Primate! (oblači nogavico, si gladi nožico) Sicer pa mislim, da glas ni vse.

Se

strinjate?

PETER: (v rokah drži njeno nogavico) Ja...

ANICA: Važen je tudi karakter. Mislim, značaj. Če si, oprostite izrazu, pizda, ne moreš biti dober pevec. Se strinjate?

PETER: Ja...

ANICA: In jaz sem... Dober karakter in definitivno dober glas. Se strinjate?

PETER: O, ja, ja...

Anica si je oblekla nogavico, zdaj stopi k Petru. Čisto blizu, vse preveč blizu...

ANICA: Maestro, kaj si pravzaprav mislite o meni? Mislite, da sem dobra sopranistka?

PETER: Seveda.

ANICA: Če sem dobra, kot pravite, zakaj pa potem nič ne ukrenete? (mu dahne v obraz) Hm?

Hmmmmmm?

Peter molči... Anica se mu skoraj nasloni na prsi, tako od blizu ga gleda... Zdaj iz ozadja pride Helenca. Lepo počasi, s srepim pogledom Erinije maščevalke se približa paru... Anica jo zagleda in se, kot da ni nič, malce odmakne od Petra... Vsi trije molčijo nekaj napetih hipov... Ženski se prestreljujeta s sovražnimi pogledi... Potem spregovori Anica, popolnoma ignorirajoč Helenco...

ANICA: Maestro... Upam, da vam ne bo nekoč žal, ker niste izkoristili vseh mojih pevskih potencialov...

Anica jezno odide.

7. prizor

Helenca in Peter si planeta v objem. Objemata se. Vroče. Zlakotnelo...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PETER: Sem mislil, da ne bova nikoli sama...

HELENCA: O, ti ne veš, kako sem te pogrešala.

PETER: Vsakič, ko si zapela zgornji ha, mi je prepona kar zatrepetala, in že sem naju videl v najini sobi nad garažo, v najinem gnezdu. Eržena ne bo do ponedeljka. Ves vikend bo najin. Ne bo se nama treba skrivaj plaziti po hiši...

Helenca se mu zmakne iz naročja in sede na stol.

HELENCA: Slabo se počutim...

PETER: Sem jaz kriv?

HELENCA: Bila sem pri zdravniku.

PETER: Je kaj narobe?

HELENCA: (skoraj jezno) Saj v tem je težava, da končno ni nič narobe... O, Peter, meni je vse skupaj tako mučno.

PETER: Še malo potrpi. Sedmega, takoj po prireditvi, pobegneva. Nobenemu ne bova povedala, kar šla bova, oni pa naj ostaneju tu: s svojim pevskim zborom, županom, predsednikom, s pasjo razstavo...

HELENCA: (ga prekine) Zdi se mi, da slutijo.

Trenutek tišine.

PETER: (resno) Ja, tudi meni se zdi. Kaj pa Eržen?

HELENCA: Ah! On vidi samo svojo tovarno...

PETER: In če mu kdo namigne?

HELENCA: Namigovanj pa sploh ne razume. O, Peter, ti ne veš, kako zoprno mi je, ko vsak večer rine vame. Tako težko se mu izmikam. Končno je le moj mož.

Petra pograbi ljubosumna ihtavost. Jezno zakorači po odru....

PETER: Svinja pohotna! Rekel mu bom, da moraš počivat, da je to dobro za glas.

Prepovedal

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

mu bom, da se te do nastopa dotakne. Rekel mu bom še, da je to škodljivo za visoke tone in da bo vse propadlo, če ti ne boš zmogla. Ubogal me bo, boš videla. Saj je naš spoznor. Helenca (jo objame in poljubi na obraz), ne prenesem, da te kdo drug samo pogleda, kaj šele tvoj mož!

Helenca se mu spet izvije iz objema.

HELENCA: Slabo mi je.

PETER: To so živci. Boš videla, ko bova pobegnila, bo vse v redu.

HELENCA: Zdravnik je rekel...

PETER: Kaj?

HELENCA: Peter, vse se je tako zakompliciralo.

PETER: Glavno, da me imaš rada, Helenca. Vse ostalo bova že uredila. V mestu boš naredila operno kariero in jaz bom tvoj osebni dirigent, potem pa ven: Adijo Goličava! Pozdravljena Evropa!

HELENCA: Tako rada te poslušam, kadar si tako zagnan. (se mu nagajivo približa) A mi boš

nocoj tudi dirigiral?

PETER: Bom.

HELENCA: (se pomenljivo nasmehne) Tako kot danes zjutraj?

PETER: Tako kot danes zjutraj.

Jo hoče poljubiti, pa se mu spet zmakne.

HELENCA: Samo še nekaj... Veš, razmišljala sem... Tista duhovna pesem... Mislim, da bi bilo

vseeno boljše, če bi bil solo bolj izrazit. Naj bodo ostali samo v ozadju. Boš videl, da bo mnogo lepše.

PETER: Lahko poskusimo.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

HELENCA: O, ti moj najboljši dirigent!

Ga poljubi.

8. prizor.

Vsi prihajajo na oder. VLado, Anica, Dragec, Joki...

Helenca in Peter se zadnji hip umakneta. Peter se usede za klavir, Helenca pa se dela, da bere notni material... Seveda pa 'budnemu' Aničinemu očesu ni nič ušlo...

ANICA: O?! Se že upevata?

VLADO: Bomo nadaljevali z vajo, maestro?

PETER: Seveda.

**Vsi se spet postavijo na tribuno. Dirigent pa pred zbor...
Na oder prihiti Ela, za njo pa Silvester...**

ELA: (Silvestru - divje) Rekla mi je, da sem molzna krava!

SILVESTER: Ti pa njej čarovnica stara.

ELA: Ja, kar zagovarjaj jo. Mamica ti je več od lastne žene!

**Ela in Silvester se postavita na pevsko tribuno.
Vsi se zberejo in umirijo...**

PETER: Bomo začeli?

JOŽA PERŠIN - JOKI: (se na zgornji stopnici nevarno zamaje) Jaz ne bi začel, jaz bi se raje

usedel... Srce me daje... Imam razširjenega... Zaradi vojne... Še malo, pa bom vse črno videl...

PETER: (presliši Jokijev maliganski komentar) Kdo manjka?

ŽIKA: Samo Kertovka. Sem ju zapazil u garderobama.

PETER: Prav. Bo že prišla... Začnimo z "Nobody Knows The Trouble I've Seen.." Kar pomeni:

Nihče ne ve za mojo težavo...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Helenca zakašlja... Slabo ji je. Na bruhanje ji gre...

PETER: (zaskrbljen) Helenca, je vse v redu s tabo?

Helenca mučeniško prikima. Ženske se spogledajo...

PETER: Kot sem že rekel, to pesem so peli črnci...

Zdaj na oder priteče Kertovka...

KERTOVKA: (veselo) Sem že!

Kertovka se postavi na svoje mesto na zborovski tribuni... Vsi obmolknejo in se z velikim začudenjem zazrejo v Kertovko...

Kertovka je namreč črnc...

V garderobi si je pobarvala obraz s črno šminko. Vsa je črna. Po obrazu, po rokah...

PETER: (presenečen) Kaj pa je zdaj to?

JOŽA PERŠIN - JOKI: (zgrožen nad tem, da vse črno vidi) Sem vam rekel, da se moram nujno dol usesti...

Joža Peršin se sesede na zborovsko tribuno.

KERTOVKA: (samoumevno) Rekli ste, da bomo peli, kot da smo pravi črnci.

PETER: Ja, ampak...

KERTOVKA: Namazala sem se samo zato, da se bom lažje vživela. Ko sem pela na koru, mi je

kaplan vedno rekel: "Gospa Kert, če boste sklenili roke in oči zavili navzgor, v nebo, se boste veliko lažje vživeli v stanje blažene Marije. Ko je Marija pod srcem nosila Jezusa, je vedno zavijala z očmi proti nebu..."

Helenca zakašlja... In se sesede na tribuno. Slabo ji je.

PETER: (Kertovki - jezno) Včasih res ne vem, ali me imate za norca...

Kertovka začne veselo po zamorsko poplesavati in peti...

KERTOVKA: "Nobody Knows The Trouble I've Seen.." (navdušeno) Pogledjte, že

deluje...

(poje še z večjim črnskim zanosom) "Nobody Knows The Trouble I've Seen.."

Helenca si nenadoma pokrije usta z dlanjo...

HELENCA: Joj, slabo mi je... Bruhala bom... .

Helenca vstane in pobegne z odra.

PETER: Helenca!

Peter panično steče za njo.

Zboristi sami na tribuni.

Ženske se spogledajo.

Čez čas začne Ela peti... Potem vsi za njo... V prelepem zborovskem zvenu...

ELA: Bom sinka zibala,

nisem nič vesela...

ZBOR: Oj, oj, kaj bodo rekli,

ko bodo oča zvedeli...

ELA: Moj sinek bo zlat,

kot sonce na nebu...

ZBOR: Oj, oj, me bodo grdo gledali,

ko bodo oča zvedeli...

ELA: Sinek moj, bo moj zaklad,

veselje edino moje...

VSI: Oj, oj, oj...

Pesem prelepo izzveni.

Zastor.

III. DEJANJE

PRIREDITEV

Sedmi februar, predvečer Prešernovega dne.

Oder podeželskega DOMA KULTURE SVETEGA ALOJZIJA.

Oder je svečano opravljen. Točno tako, kot se za pomembne prireditve spodobi. Povsod visijo elegantne temno rdeče žametne zavese. Tudi polkrožni zborovski podest (praktikabelske stopnice), ki leži v diagonali odrskega prostora, je preoblečen v temno rdeč žamet. Sredi odra pa stoji soha svetega Alojzija. Če je v drugem dejanju še sramežljivo stala ob strani, se zdaj pogumno bohota sredi odra. Kip svetega Alojzija je moderna kiparska stvaritev, ki jo je prav gotovo izdelal kakšen drag mestni kipar. Podoba svetega Alojzija ne deluje prav nič cerkveno in zaprašeno, pač pa kot moderna in atraktivna scenografija svečane prireditve. Kip je mogočen, zelo posveten, ekspresiven, brez kakšne posebne liturgične poze (kar je zadosten dokaz, da so svetniki lahko tudi obča in posvetna dobrina). Sveti Alojzij je bil zaščitnik knjige in petja, zato na vsak način sodi na tako svečano kulturno prireditev (tako je prepričan župan Marjan Slovenc)... Vse je likovno zelo lepo opremljeno, celo ogromni cvetni aranžma pred zborovskim podestom je sestavljen iz samih temno rdečih vrtnic. V ozadju, skrajno levo, vidimo odrsko zaveso, kot jo lahko vidimo z notranje strani odra. Na drugi strani zavese je dvorana...

Visoko nad prizoriščem pa se čez ves oder širi napis z lepo oblikovanimi svetlordečimi črkami: "S P TJEM V NOVO OBDOBJE". Črka E v besedi 'petjem' manjka...

1. prizor

Žika stoji visoko na majavi lestvi in poskuša na svoje mesto postaviti črko E. Pod lestvijo stoji župan Marjan Slovenc. Oba sta slavnostno oblečena. Župan v črn frak, Žika pa v temno-rdečo obleko (tudi čevlji so temnordeči), saj je član pevskega zbora...

Žika visoko na lestvi lovi ravnotežje, ko obeša črko E v besedo 'petjem'.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Si predstavljajaš, da bi se zastor odprl in ne bi bilo črke E.

ŽIKA: Brez brige, jaz bi vse preveril.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kakšen zlonamernež bi lahko rekel, da smo napisali namesto

s 'PeTJEM V NOVO OBDOBJE', 'S PiTM V NOVO OBDOBJE'. Kakšna spletkal!

Žika se trudi obesiti črko na svoje mesto. Za hip izgubi ravnotežje in se nevarno zamaje vrh lestve...

ŽIKA: Drži lestev, župan, da ne padnem! Če se jaz razbijem, kdo bo u Nobodinos pel

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

trubente...

Župan zagrabi lestvo. Žika obeša črko... Skoraj jo je že obesil...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (drži lestev in vpraša navzgor) A gre?

ŽIKA: Gre, gre. Mora greti. (mu uspe obesiti črko na svoje mesto - napis je zdaj popoln: S PETJEM V NOVO OBDOBJE) Zdaj pa drži, župan, da se dol spuščam.

Žika se s svojim okroglim sodčkastim trebuhom previdno spušča navzdol.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Poslušaj, Žika... Kaj pa, če je bila sabotaža? (mu je nenadoma

jasno) Jasno! Prav gotovo je bila sabotaža! Foušija slovenska prekleta! A zato se mi je župan Blatnega dola tako sladko smejal! To je njegovo maslo! Pitje namesto petja! Alkoholizem nam je hotel podtaknit! Ljudje so pa res pokvarjeni.

ŽIKA: Ma kakvi sabotaža. Slabo je bilo pribito.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: A, ti ne veš, Žika! Ti si samo oštir. Jaz pa vem! Toliko se pa

že spoznam na politiko, da vem, da ni nič naključno, da je vse zlonamerno. Zakaj pa ni dol padla kakšna druga črka, kaj, te vprašam? Naprimer 't' ali pa 'b'? A, jaz že vem! Na daleč zavoham takšne nizke spletke! Blatnodolčani so ljubosumni, ker sem jaz tako kvaliteten župan, da me je prišel pogledat celo sam podpredsednik.

ŽIKA: A predsednik pa ni prišel?

MARJAN SLOVENC: Ne. Ni imel časa, zato pa je poslal podpredsednika. Kar je pa še boljše.

Predsedniki so samo reprezentanca, v resnici so važni podpredsedniki!

ŽIKA: A pol smo pasjo razstavu bez veze postavljali?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (jezno) Seveda ne! Znano je, da podpredsednik predsedniku vedno zelo natančno poroča prav o pasjih razstavah. Pasja razstava je bila najboljša

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ideja. Naj se ve, da znamo pri nas na Goličavi združiti kvalitetno pasjerejo s kvalitetno kulturo.

ŽIKA: (se nekako le spusti z lestve) Župan, pred priredbo moram še zakusku pripraviti. Zdaj mi

jo s kombijem pripeljejo. Pa naš dirigent bo hotel še, da se upevamo...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: No, no, le pohiti... Pa glej, da bo dovolj. Ne bi rad, da gre podpredsednik lačen domov.

ŽIKA: Brez brige. Kadar Žika pripravlja gozbu, noben ne gre lačen in trezen k ženi domu.

Svaka

čast!

Žika hiti v zaodrje. V svoji rdeči zborovski obleki je prav smešen, kot kakšen rdečelični vrtni palček...

Na oder prihiti dirigent in zborovodja Peter. Tudi on je v svečani obleki. V rdečem dirigentskem fraku, iz rokavov mu decentno kukajo rozaste čipke... Peter hiti in si med potjo zavezuje prevelikega metuljčka.

ŽIKA: Dirigentu, da ne začneš brez mene. Prec bom nazaj, samo kombi razložim.

PETER: Prav, prav.

2. prizor

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Obleka ti blazno paše! Super zgledaš! (ga potreplja po rami)

Se je naš sponzor Eržen d.o.o. izkazal, kaj? Oblekel je ves zbor in še dirigenta.

PETER: Počutim se kot v cirkusu. Čisto dovolj bi bile preproste črne obleke.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (ironično) No, no, malo več hvaležnosti ne bi škodilo:

stanuješ nad Erženovo garažo, vabi te na drage večerje, tebi in Helenci je omogočil,

da lahko dodatno vadita, za nameček te je pa še oblekel od nog do glave. Ne moreš

trditi, da te Eržen slabo sponzorira.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PETER: Tudi jaz sem dal vse od sebe.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Oja, verjamem, rad verjamem.

PETER: (jezno prekine županovo ironijo) Upam, da boste s prireditvijo zadovoljni.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Gospod župnik pravi, da bi lahko bil program bol poduhovljen.

PETER: Program je takšen, kot ga zmoremo in znamo. Čudežev ne znam delati. Nisem sveti

Alojzij.

3. prizor

Na oder prihitita Anica in Dragec. Oba sta v podobnih rdečih zborovskih oblekah, z roza ovratniki in čipkastimi rokavi. Anica je v krilu, ki ji nikakor ni všeč... Anica se histerično ukvarja s krilom in s svojo 'tazadnjo'...

ANICA: Poglejte, kaj so naredili iz mene! Pa sem jim rekla, da me dolga krila postarajo. In moja

tazadnja! Poglejte, kako izbočeno zgleda. Kot Kredarica. Pa v resnici sploh ni izbočena. Samo ta gnusna rdeča barva mi jo tako grdo optično poveča.

DRAGEC: In te čipke! Kako naj pojem s temi rokavčki?

PETER: Dragec, ponavadi ne pojemo z rokavčki.

ANICA: Protestiram! Najprej ste mi vzeli vse solistične pesmi...

PETER: Anica, pretiravaš, tri pesmi imaš, tako kot vsi drugi.

ANICA: Tri?! A je to sploh kakšno število? In kakšne pesmi! Definitivno zanič! Samo mučim se! In zdaj ste me oblekli še v tale žakelj! (se obrne k županu) Župan, najjavljam, da definitivno ne bom več pela v tem zboru. Samo še ta nastop. Pa še to samo zato, ker sem profesionalka in mi moja profesionalna zavest preprečuje, da bi vas tik pred nastopom pustila na cedilu.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

DRAGEC: Mogoče bi se pa dalo krilo skrajšati...

ANICA: Kako?

DRAGEC: Vse za štrikanje in šivanje imam vedno s sabo.

ANICA: Potem me lahko rešiš?

DRAGEC: Če malo zarobim in gor potegnem, toliko da pridejo gležnji do izraza...

ANICA: Dragec, ti si moja zadnja šansa! Greval!

Anica zagradi Drageca in ga panično vleče v garderobo.

PETER: (zakliče za njima) Čez deset minut vsi na oder! Imeli bomo kratko vajo z upevanjem.

Z druge strani pridivjata na oder Ela in Silvester. Tudi onadva sta oblečena v rdeče zborovske frake. Ela ima celo obleko z vlečko, v katero se veselo zapleta. Silvester je oblečen v mnogo preveliko obleko. Hlače mora držati z obema rokama, tako so mu preširoke, tudi rokavi mu bingljajo čez kolena in srajca je očitno narejena za mnogo močnejšo postavo.

Takoj za njima pa se na odru prikaže tudi Joža Peršin - Joki. V rdečem fraku in s rozastim čipkastim ovratnikom je zelo smešna figura 'bivšega gverilca'... Ukvarja se z gumbi in žepi na suknjiču...

ELA: (Silvestru) Sem ti rekla, da nočem, da tvoja mamica sedi v prvi vrsti.

SILVESTER: Saj veš, da mamica slabo vidi.

ELA: Zadosti je, da petje poslušáš, ni ga treba še gledati. Sploh pa hoče sedeti v prvi vrsti zato,

da bi me zmedla. A misliš, da sem tako butasta, da ne vem tega?

SILVESTER: Mamici morava biti hvaležna že zaradi Jurčka.

ELA: Zakaj ga pa danes ne pazi?

SILVESTER: Ker hoče slišati, kako pojem.

ELA: A!? Kako poješ? Ti sploh ne poješ, ampak škripaš! Maestro! (Petru) Prosim, da me predstavite drugam. Nočem stati zraven njega. Kar naprej mu moram šepetat besedilo, to pa me meče iz koncentracije.

PETER: Stali boste točno tako kot na vajah.

Župan MARJAN SLOVENC si ogleduje Silvestrovo obleko.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Silvo! Kaj pa imaš na sebi?

SILVESTER: Kaj? Obleko za nastop.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: A ne vidiš, da ti je prevelika!

SILVESTER: Ja, se mi je zdelo! Ampak sem mislil, da že mora tako biti.

V prostor prikolovrati Vlado. Oblečen je v veliko premajhno obleko. Hlačnici do kolen. Srajca, ki se ne da zapeti. Rokavi do komolcev. Očitno je, da sta Vlado in Silvester v garderobi zamenjala obleki.

VLADO: (prostodušno veselo, se že upeva) Ma, ma, ma, bo, bo, bo, lo, lo, lo... Bomo začeli z

upevanjem?

Župan plane k Vladu in ga potegne pred Silvestra.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Butca! Obleki sta zamenjala!

VLADO: (se začudeno pogleda) A res?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Takoj se preoblecita!

VLADO: Zakaj? Mene pa nič ne moti.

Ju porine za kip svetega Alojzija.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Takoj hlače dol! Tu, zadaj! Sveti Alojzij vama bo pa družbo

delal!

Vlado in Silvester stopita za skulpturo, kjer se začneta preoblačiti. Vidimo ju, kako si podajata kose obleke... Joža Peršin - Joki pa se še vedno ukvarja s svojimi žepi...

JOŽA PERŠIN - JOKI: (se tipa po žepih) Vsi žepi so zašiti! Prav rad bi spoznal idiota, ki si je

to izmislil!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Jaz sem si to izmislil. Na mojo posebno željo so samo vam

zašili žepe. Kar spomnite se, tovariš Joki, koliko nepotrebnih stekleničic se vam je vedno valjalo po žepih.

JOŽA PERŠIN - JOKI: To so bila zdravila. Vsi vejo, da imam zaradi vojne razširjeno srce.

Na oder pride Kertovka. Tudi z vlečko in čipkastim ovratnikom. Obleka se ji niti slučajno ne poda. V roki ima svojo nepogrešljivo črno torbico, ki jo stiska k sebi.

KERTOVKA: (zanosno, skoraj prepevaje) Spet bomo peli! Tako kot včasih! Na peči!

(malo

manj zanosno) Res pa je, da nekoč nismo imeli tako nerodnih oblačil. S to obleko nikakor ne bi mogla zlesti gor. In če ne bi zlezla na peč, ne bi nikoli spoznala svojega pokojnega... Kako je v življenju vse povezano! Vse je kot v božjih rokah! (sa zazre v svetega Alojzija - še bolj zanosno) In naš sveti Alojzij je tudi tu, da bo bdel nad nami, nad našimi glasovi, ki bodo plavali, pozvanjali, trkali drug ob drugega, kot božični zvonovi... (začne peti) "Alozij sveti,

samo to želimo si,

odreši nas

vseh stranpoti..."

Med petjem je Kertovka z dvignjenimi rokami obkrožila kip svetega Alojzija. Na drugi strani je Kertovka v svojem zanosu skoraj trčila ob Vlada in Silvestra, ki si ravnokar preblachita hlače, zato se sklanjata drug prek drugega v samem spodnjem perilu...

KERTOVKA: (zgrožena nad človeško nemoralnostjo) Aaaa...!

VLADO: Zasedeno!

SILVESTER: Bova takoj!

Kertovka se presenečeno vrne v ospredje.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ELA: (zelo glasno, ker je Kertovka pač naglušna) Nič ne skrbite, gospa Kert, vse vem.

4. prizor

Ves zadihan in razburjen priteče na oder Žika.

ŽIKA: Podpredsednik je že ovde...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (panično) Kje, kje?!

ŽIKA: Pred vratima. Hoče u dvoranu, pa ga Eržen ne pusti. Takole ga z roko po ramenu (pokaže in nekajkrat plosko udari Petra po hrbtu)... in mu govori, da njemu, Erženu d.o.o., že ne more noben podpredsednik enajstmetrovke strelat...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Hitro, hitro... Eržen bo vse zajebal...

Župan steče z odra.

VLADO: Pravijo, da si je tudi podpredsednik pustil brke.

ELA: To moram videt.

Stečejo za oder.

SILVESTER: Počakajte me...

Silvester teče za njimi in si zapenja hlače.

Kertovka in Joki mu sledita.

Peter ostane sam na odru.

PETER: (zakliče za njimi brez upa zmage) Čez deset minut začnemo z upevanjem...

5. prizor

Helenca vstopi. Tudi ona je oblečena v rdečo zborovsko obleko. Seveda pa se obleka (in barva) njej edini zares poda. Helenčina obleka je narejena natančno in z okusom. Takoj nam je jasno, zakaj morajo vsi zboristi imeti takšne obleke...

PETER: (jo skuša objeti) Helenca!

HELENCA: Nisem mogla prej.

PETER: Že nekaj dni se me izogibaš.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

HELENCA: Tako slabo sem se počutila...

PETER: Nocoj pobegnemo. (nežno položi dlan na njen trebuh) Vsi trije. Tako kot sva se zmenila. Svoje reči sem že spakiral. Tudi avto sem si sposodil. Spodaj pri trgovini stoji. In v Ljubljani naju čaka sobica... Samo še ta večer, Helenca, in konec! Ko zapojemo zadnjo pesem, ko zazvene še zadnji akordi "Nobody Knows The Trouble I've Seen..", bo vsega konec... Samo še na aplavz počakava, potem greva z ostalimi v garderobo... Najprej neopazno izginem jaz, malo kasneje pa še ti. Čakal te bom v avtu in potem adijo provinca, zbogom Goličava, nasvidenje butci, zaplankani podjetniki, napihnjeni obcestni župani...

HELENCA: (prekine njegov zanos) Peter, tako me je strah...

PETER: Ni treba. Jaz sem tu.

HELENCA: Kaj, če ni prav...?

PETER: O čem govoriš, Helenca?

HELENCA: Kaj, če je otrok njegov?

PETER: Kako 'njegov'? Pet let sta poskušala, pa nič. Vsem je jasno, da je Eržen d.o.o. jalov

kot župnikovo stranišče.

HELENCA: Ne vem... Tako čudno se počutim. Jaz sem vendar poštena ženska! Ne bi ga rada

ogoljufala. Kaj, če je otrok tudi njegov?

PETER: Kako 'tudi'? (jo objame, pa se mu lisica zmakne) Helenca?

HELENCA: Peter... Ti veš, da imam samo tebe rada, ampak njemu se vse te mesece tudi nisem

mogla izmikati...

Peter razočarano sede na stopnico zborovskega praktikabla.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PETER: (osupel) Varala si me.

HELENCA: Včasih, proti jutru, ko sem prišla od tebe, je bil ves buden in, kako bi rekla, no,

razpoložen... Tako razpoloženega nisem bila vajena... Pa me je premagalo...

PETER: (razočarano) Varala si me s svojim lastnim možem.

HELENCA: Ti ne veš, kako sem pri tem trpela.

PETER: Zakaj si mi to naredila, Helenca?

HELENCA: Peter, ženske smo tako šibke.

**Helenca sede poleg Petra.
Tako molčita nekaj časa.**

PETER: Kaj pa zdaj?

HELENCA: Ne vem... Eržen je toliko vložil v ta projekt...

PETER: (ironično) Vem, ja... Pet let sta se hodila osemenjevat...

HELENCA: Ne mislim tega... Govorim o našem zboru. Ne bi bilo prav, da pobegneva, da

uničiva zbor in mu vzameva še otroka. Nekaj mu morava pustit.

PETER: Ampak otrok je moj!

HELENCA: (skomigne z rameni) Fifty fifty.

Peter vstane. Odločno.

PETER: Helenca! Pobegnila bova! Ljubim te. Zaradi tebe sem preživel Goličavo. In zaradi

tebe sem zdaj bogatejši. Ti si moja inspiracija! Razumeš? Moja umetnost! Zate bom pisal pesmi! Dirigiral ti bom! Napisal bom opero, kantato, oratorij... Vse zate in vse zaradi tebe! Nočem te izpustiti zdaj, ko sem te komaj našel... (se umiri)

Helenca... Tudi če je otrok njegov, je v resnici moj.

HELENCA: (vstane) Prepozno.

PETER: Zakaj prepozno?

HELENCA: Povedala sem mu.

6. prizor

Zaslišijo se veseli glasovi, ki se bližajo... na oder prihrumi Eržen in vsa družina... SILVESTER, ELA, VLADO, KERTOVKA, DRAGEC, MARJAN SLOVENC, JOŽA PERŠIN - JOKI, ŽIKA... Žika v rokah drži pladenj s kozarci, Eržen pa v svojem naročju objema veliko steklenico šampanjca in jo odpira... Eržen je dobre volje. Zelo je srečen. Zelo je hrupen...

ERŽEN: Vsi sem, vsi takoj sem!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Gospod Eržen, z vsem spoštovanjem, ampak praznovali bomo potem, podpredsednik je že v dvorani...

ERŽEN: Kaj me briga podpredsednik! Na klop ga pošljem pa pika! Meni ne bo noben podpredsednik enajstmetrovke streljal! Pravkar sem mu to povedal. Samo debelo me je pogledal. Sploh ni vedel, kaj naj odgovori, ha!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (obupano) O moj bog!

ERŽEN: (energično) Praznovali bomo zdaj in še potem! Pa jutri in pojutrišnjem tudi! Jaz plačam, jaz častim!

JOŽA PERŠIN - JOKI: (navdušeno) A pojutrišnjem bo tudi veljalo?

SILVESTER: (resno) Ste mogoče zadeli na loteriji?

ELA: (ga cukne za rokav) Silvo!

ERŽEN: (naznani) S Helenco bova dobila sina!

DRAGEC: (tiho šepne) Pa je najbrž res loterija.

ANICA: (začudeno) A vašega?

Vsi za hip utihnejo in skrivaj pogledajo k dirigentu Petru, ki tiho stoji ob strani.

ERŽEN: (ponosno) Tako dolgo sva se mučila, da nama je končno le ratalo! Delala sva in

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

delala...

ELA: To rada verjamem.

ERŽEN: In ga končno naredila! Sina! Prvi centerfor!

HELENCA: (sramežljivo) Mucek, nehaj! Kaj pa, če bo hčerka?

ERŽEN: Sin bo pa pika! Ve se, kdo ga je delal, ha!

DRAGEC: (tiho šepne) ... in kdo naredil.

ERŽEN: Kaj?

DRAGEC: (na glas) Naj živi mali luškani Erženčič!

ERŽEN: Tako se govori! Na zdravje malemu kapetanu našega novega nogometnega moštva! To

priložnost tudi izkoriščam in vam naznanjam, da bom ustanovil in popolnoma sam sponzoriral nogometno moštvo: "Goličava team"!!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Bravo! Bravo!

Vsi zaploskajo... Eržen odpre steklenico šampanjca, da prijetno počí. Penina brizgne in Žika jo prestrega v kozarce...

ERŽEN: Zdaj, ko nama je s Helenco proizvodnja stekla, se ne bova kar tako ustavila. Enajst jih

hočem! Enajst sinov! Celó moštvo, kaj Helenca!

HELENCA: (se zaheheče) Veš da, mucek!

ERŽEN: Na zdravje! In naj se mreža kar naprej trese!

VSI: Naj se trese!

Vsi nazdravijo, samo Peter stoji ves zaprepaden ob strani.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (panično) Zdaj pa, lepo prosim... Samo dvajset minut je še

do začetka in podpredsednik je že v dvorani...

ANICA: Našminkati se moram...

Anica steče z odra.

ELA: Jaz tudi. Iz prve vrste me bo ena čarovnica ves večer gledala naravnost v zobe.

SILVESTER: Ela, kaj govoriš, moja mamica že ni čarovnica.

ELA: A sem kaj rekla?

Tudi Ela in Silvester odbrzita z odra.

ERŽEN: (zakliče za njimi) Po prireditvi pa vas vse vabim k Žiki. Jaz plačam!

ŽIKA: Tako je, šefe! Prasence bomo obračali in kakšen sod pocugali!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Lepo prosim... Se bomo potem zmenili...

Vlado, Eržen in Žika odidejo za oder... Kertovka je zdaj prišla bliže. Seveda ni razumela, zakaj je bil potreben ves ta cirkus.

KERTOVKA: Je že konec? A peli pa ne bomo?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Tudi peli bomo. Kot angelčki.

KERTOVKA: (je razumela) Kot angelčki. (zapoje)

"Angelčki veselo pojejo,

ko v nebesih rajajo..."

DRAGEC: (jo prekine in jo prime pod roko, govori ji razločno) Se ne bi tudi vi našminkali, gospa Kert?

KERTOVKA: (navdušeno) A našminkala?

DRAGEC: Ja, ampak ne v črno...

Dragec vodi Kertovko v zaodrje, ko priteče panično na oder Ela, za njo pa njen Silvester.

ELA: Hitro, hitro... Televizija je tu, televizija...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (še bolj panično) Televizija? Kje, kje?

ELA: Čakajo... Tam... Tam...

SILVESTER: Za odrom, za odrom...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Že tečem, že tečem...

Vsi stečejo v zaodrje.

7. prizor

Peter in Helenca sama.

Peter po daljšem molku.

PETER: Potem je le res...

HELENCA: Kaj?

PETER: Tisto z Marekom. Ubogim zborovodjem, ki je namesto svojega plašča obesil sebe...

HELENCA: Marek je bil nenadarjen pijanec.

PETER: Prav so imeli. Tudi njega si izkoristila.

HELENCA: (jezno) Nič ga nisem izkoristila. Eržen je bil sponzor... Plačal ga je, tako kot

tebe, tako kot župana, tako kot vse...

PETER: (grenko) Jaz pa sem mislil...

HELENCA: ... jaz sem tudi mislila. Potem pa sem si premislila. Ti bi v vsakem primeru odšel.

Nadarjen si.

PETER: Helenca! Skupaj bi lahko odšla, skupaj bi delala čudeže...

HELENCA: (skoraj jezno) Jaz nikoli! Nisem tako dobra. Povsem povprečna sem. Če si zaljubljen vame, potem si lahko nekaj časa domišljaš, da sem boljša... Ko pa zaljubljenost mine, sem spet takšna, kot sem v resnici. Povprečna podeželska nedeljska pevka. In ti bi to zelo hitro ugotovil. Ha... V tisti majhni mestni sobici... Koliko časa misliš, da bi lahko živela samo z najino ljubeznijo, jokajočim dojenčkom in z vsemi neuresničenimi načrti...? Mesec, dva, tri, morda eno leto...?

Prav nobena muza nisem, samo punca na hitro obogatelega podjetnika, ki se blazno dolgočasi... In resnica je tudi to, da sem lahko zvezda samo na Goličavi. Samo v Alojzijevelem zboru. Samo tako, da Eržen d.o.o. plača vse... Jaz enostavno nimam kaj izbirat.

Trenutek tišine.

PETER: Kaj pa otrok?

HELENCA: (se razneži) O, Peter! Ti ne veš, kakšno veselje si mu naredil.

PETER: Komu?

HELENCA: (samoumevno) Erženu vendar!

8. prizor

Vsi se vračajo. Nervozni, nestrpni, tremaški... In seveda slavnostno urejeni... Župan je ves rdeč v obraz. In grozno se tudi znoji.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Žiki) A sem bil dober?

ŽIKA: Župan, fantastičan si bil! Bolši ne moreš!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: A se je kaj opazilo, da sem se zmotil?

ELA: Sploh ne!

VLADO: (ravnodušno) A tisto, ko ste rekli, "da smo zelo počaščeni, ker nas je obiskal tovariš podpredsednik"...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (jezno) Zareklo se mi je! Tam je stal Joki in me gledal, kot da

kaj hoče od mene... Ni čudno, da sem se zmotil.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (privoščljivo) "Tovariš podpredsednik." Za hip sem se spomnil na dobre stare čase.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (ostro) Tovariš Joki! Prepovedujem vam, da me še kdaj

tako

nesramno gledate, sploh pa, kadar dajem intervju za televizijo.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (ironično salutira) Razumem, komendant!

ELA: (ga tolaži) Pa saj je bilo vse v redu.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: A mislite?

SILVESTER: Absolutno!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: A mislite, da je kdo opazil...

VLADO: ... a tisto, ko ste rekli, da smo za podpredsednika pripravili pesjak...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (še bolj jezno) To je bila pa napaka! Lapsus linguae.

Hotel

sem reči, da smo pripravili pasjo razstavo. Potem pa sem se pa spomnil, kakšne težave smo imeli, da smo lahko pripravili toliko pesjakov... In evo, pripravili, razstava, pesjak... pa se mi je vse zameštralo!

ELA: (tolažeče) Saj ne bo nobeden opazil.

VLADO: Samo kakšnih dvestotisoč gledalcev.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (nervozen do skrajnosti) Vladimir, vi pa danes čisto preveč

govorite! A ne bi rajši eno zapeli! Alo, začnimo z upevanjem! Prireditev se bo vsak hip začela. Dirigent!!

Zbor se ubogljivo postavi na zborovsko tribuno. Razvrstijo se po stopnicah... Šele zdaj jih vidimo v celoti... Njihove slavnostno rdeče obleke, z roza čipkastimi ovratniki in rokavčki, delujejo prav dobro. Seveda je najlepša Helenca, ki stoji sredi zbora...

Dirigent Peter stopi pred zbor... Ves je zmeden... Notni material mu pade na tla... Z rokami si gre skozi lase... Obrača se na vse strani... Vidi se mu, da je ves iz sebe...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: No, dirigent! A bo kaj?

PETER: Ja... Ja... Takoj...

Peter se nekako zbere.

PETER: Začnimo! Vaje za upevanje... Samo ženske...

Dvigne roki, da bi zadirigiral...

9. prizor

Na oder pride Eržen. V roki ima list papirja. Njegov pogled je mrk in temen... Stopi na sredo odra. Vsi utihnejo.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Gospod Eržen... Pripraviti se moramo na prireditev...

ERŽEN: (ga prekine) Nikoli si ne bi mislil, da me boste takole...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Gospod Eržen...

ERŽEN: (razjarjen) Dobil sem anonimko!

VLADO: (naivno) Anonimko? Kdo pa je to?

ERŽEN: Nekdo mi jo je zataknil za brisalec. Sem jo že skoraj stran vrgel, tako kot listke za

napačno parkiranje. Jih vse takoj stran zabrišem. Jaz plačujem davke, zato mi ne bojo listke zatikali...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Gospod Eržen, če je kaj v zvezi s parkiranjem, kar meni dajte,

bom vse uredil...

ERŽEN: (strahotno razburjen) Nisem jaz narobe parkiral! Problem je v tem, da se je nekdo zaparkiral na moje mesto!

Položaj je vedno bolj mučen. Zboristi negibno stojijo na svoji tribuni... Tišina nekaj trenutkov... Potem Eržen dvigne list, ki ga je vse do sedaj stiskal v rokah in začne brati... Bere s takšnim glasom, kot da prihaja iz groba...

ERŽEN: (bere) "... Gospod Eržen, za norca vas imajo. Vi ste tako dobri, oni pa vas samo izkoriščajo. Zdaj so vam celo nataknilo rogove. Otrok sploh ni vaš. Že tri mesece se

zborovodja zabava z vašo Heleno. In to v vaši lastni hiši. Da jih ni sram. Temu morate definitivno narediti konec! Že zaradi časti našega kraja in prebivalcev, ki v njem živimo spodobno slovensko življenje."

Eržen spusti list. Dvigne pogled. Zazre se v Petra. Zboristi na tribuni se spogledajo.

ELA: Sramota!

SILVESTER: (naivno) In kdo je to napisal?

DRAGEC: (ironično) Ena anonimka.

ANICA: (ogorčeno) A ni to grozno, ljudje se niti ne podpišejo.

ELA: Kot da je ta hip to važno.

ANICA: (preveč ogorčeno) Jaz bi se podpisala! Definitivno, da bi se!

Eržen dvigne roko in pokaže na Petra. Spregovori počasi, tehtno in grozeče...

ERŽEN: Mene ni bilo v golu, vi pa ste mi zabili enajstmetrovko. To ni fer!

PETER: Gospod Eržen, jaz in Helena...

HELENCA: (Erženu, zelo prepričevalno) Mucek... Ne smeš verjeti vsega, kar piše... Saj vendar veš, kakšne neumnosti pišejo naprimer časopisi...

PETER: (iskreno) Jaz in Helena se imava rada... Otrok je sad najine ljubezni...

HELENCA: (Erženu) Mucek moj! Tudi tistega, kar slišiš, ne smeš vedno verjeti...

ERŽEN: (divje) Nič mi ni treba razlagat! Zelo dobro vem, kaj mi je storiti.

Eržen se melodramatično zasuka na petah in odide z odra.

HELENCA: Mucek... Počakaj, vse ti bom lepo razložila. Poštena ženska sem...

ŽIKA: Šefe, nemoj, da budalastiš...

Helena in Žika stečeta za Erženom.

10. prizor

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Vsi so nekaj hipov čisto tiho. Potem Ela spregovori, kar si vsi mislijo...

ELA: Da si ne bo Eržen kaj naredil?

SILVESTER: Tako kot naš Marek...

VLADO: (resno) Upam, da bomo tudi tega pravočasno sneli.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Vladu) Ti pa tiho! Kar blekneš, blekneš mimo. (se zapiči v

Petra) Dirigent, a vidiš, kaj si naredil?! Vi iz mesta ste popolnoma brez morale! Sama pohota vas je! O, jaz butec! Lahko bi poslušal dobre nasvete... Lepo so mi rekli: "Nikar ne angažiraj akademika, intelektualca, nikar umetnika! Vzemi kakšnega ubogega preprostega fanta, ki ima posluh in zna malo z rokami pomahat. Ceneje bo, pa še težav ne boste imeli." In jaz kreten jih nisem poslušal! Hotel sem umetnika, akademika, profesionalca! In kakšen je rezultat te umetniške občutljivosti? Ena nosečnica in zamera pri sponzorju!

PETER: (mirno) Odpoved dajem.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kaj? A prav slišim? Odpoved? Ne, to pa ne! Ta večer boš speljal, pa če te privežem na samega svetega Alojzija.

PETER: Ne morem...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (ostro, kar se le da) A se ti sploh zavedaš, kdo sedi v dvorani?

Če ne spelješ nastopa tako kot je treba in tako kot smo te plačevali...

ANICA: Nekateri celo v naturalijah.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (Anici) Ti pa tiho! (Petru, smrtno resno) Če nocoj ne spelješ

nastopa tako, da bo podpredsednik kar padel s stola, ti obljubim, da te bom speštal kot gnilo hruško! Nikjer ne boš dobil službe. Izogibali se te bojo, kot da si bil šef partije.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Niti zavedaš se ne, kako smo podeželski župani lahko sitni.

PETER: Ljudje so preveč razburjeni... Helenca morda sploh ne bo mogla peti.

ANICA: (hitro vskoči) Jaz definitivno obvladam vse njene pesmi.

DRAGEC: Jaz tudi. Samo spol je treba spremeniti.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: No, vidiš! To je kolektiv! Vsi so pripravljene pomagati iz zagate,

ki si jo ti zakuhal.

PETER: Glasov bo premalo...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Me nič ne briga. Sicer pa lahko tudi ti zraven pritegneš.

Saj

znaš, kaj, mestro?

11. prizor

Izza odra se zasliši hrup in vpitje... Na oder privedja Eržen. V roki ima revolver. To je Žikin kolt. Helenca kriči in se oklepa Erženovega rokava, Žika pa se je obesil na škrice Erženovega fraka in ga hoče potegniti nazaj v zaodrje, vendar je Eržen silak in oba vleče za sabo.

HELENCA: (mu skuša izviti revolver) Daj ga sem! Daj ga sem, ti pravim!

ERŽEN: (kriči) Pusti me, Helenca! Pusti me, da ga ubijem!

Zboristi začno panično tekati okoli. Dragec se skrije pod praktikabel, samo 'tazadnja' mu štrli izpod stopnice, Vlado se skrije za Elo, ki vrešči in maha z rokami, kot bi hotela odgnati nadležne muhe, njem mož Silvester pa v hipu pobegne, pusti ženo in se skrije za svetega Alojzija, Anica počepne in zamiži, Joki zavzame partizanski položaj (kritje) takoj za stopnicami. Župan pa si samo zastisne ušesa, da ne bi slišal strašnega poka. Samo stara Kertovka obstane na zborovskem praktikablu, kot da se ne dogaja nič čudnega.

ERŽEN: (kriči in maha z revolverjem) Kje je? Kje je?

Peter stoji ob strani kot vkopan. Niti premakne se ne. Sploh ne poskuša bežati.

ŽIKA: Pusti, šefe! Lahko še koga ustreljaš!

ERŽEN: Ubil ga bom! Ubil!

**Eržen nameri in ustrelj v smeri Petra.
Pok in dim smodnika...**

JOŽA PERŠIN - JOKI: (kriči kot partizanski veteran) Pazi! Vsi v zaklon! Rafal z leve!!

Eržen ustrelj še enkrat... To pot v zrak, saj mu je Helenca nekako porinila roko navzgor... Gledališki prah zamigota od vsepovsod. Zdaj Žika Erženu nekako zbije revolver iz rok in ga na hitro spravi v žep... Helenca obvisi na Erženu...

Tišina. Vsi so kot zamrznjeni.

ERŽEN: (obupano, kar na jok mu gre) Dvakrat sem streljal in dvakrat zgrešil.

Tišina.

Helenca in Žika vsak s svoje strani primeta Eržena pod roko in ga počasi odpeljeta z odra.

12. prizor

Čez nekaj časa spregovori Kertovka, ki je kljub direndaju ves čas stala pogumno (kot kakšna devica Orleanska sredi najhujše bitke) na zborovskem praktikablu.

KERTOVKA: (spregovori mirno, potem pa vedno bolj zanosno) Včasih je bilo vse drugače.

Nobenih novotarij. Kadar smo peli, smo peli zares. Staknili smo glave in zapeli, in pesem je šla od ust do ust, kakor poljub. Nobenega bengalskega ognja ni bilo, nič poplesavanja, nobenega streljanja, raket in dima, nobenih stranskih efektov... Nad nami je bdelo nebesno oko. (za hip stvarno) In pa včasih tudi okrajni sekretar. Zaradi ravnovesja. (spet vzneseno) Ja, včasih ni bilo nič važno. Nobeno tekmovanje, nobeni lakasti šolni, gole roke do ramen, bleščice v laseh, svetloba reflektorjev, barvaste luči, dim in ogenj... Nič. Samo pesem je bila. Včasih.

Med Kertovkinim čudaškim spominjanjem se začno iz vseh kotov plaziti zboristi. Župan si odmaši ušesa. Anica odpre oči. Dragec se dvigne izpod praktikabla, Ela, Vlado in Silvester pridejo bliže... Samo Joža Peršin - Joki vztraja na svoji partizanski poziciji.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Mater! Še dobro smo jo odnesli!

ANICA: (Jokiju) Tovariš Joki, lahko prilezete ven. Ofenziva je definitivno končana.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (pokuka iz zaklona) Saj vem, saj vem... Samo noga mi je tako čudno

zaspala.... (prileze izpod praktikabelskih stopnic) Zdaj pa oprostite... Na en minus skočim.

Bom prec nazaj...

Joki zelo hitro odhiti z odra.

13. prizor

Župan MARJAN SLOVENC se nenadoma udari po čelu...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: O, jebenti! V dvorano se je slišalo! (Petru) A zdaj vidiš,

kaj si naredil? Namesto da bi peli, se pa streljamo. A je to funkcija zborovskega petja, te vprašam? A je to sporočilo? Namesto da bi pesem gradila mostove od src do src, se pa streljamo kot na divjem zahodu. To je ta vaša umetnost! Grem... Morda še rešim, kar se rešiti da... O, jebenti, kaj si bo podpredsednik mislil...

Župan ves paničen steče čez oder, odriva pevce, ki so si komaj opomogli od šoka... Na dnu odra, na skrajni levi, pokuka skozi zaveso, ki deli oder od dvorane, potem trikrat zajame zrak in pogumno stopi pred zastor... Ne vidimo ga, slišimo samo njegov glas, kako nagovarja publiko...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (glas izza zaveso) Spoštovani krajani in cenjeni gospod podpredsednik... Morda ste maloprej zaslišali čuden zvok... Pravzaprav dva čudna zvoka...

Peter se na odru sesede v stol za klavirjem. Roke mu obvisijo ob telesu... Zboristi ga sovražno gledajo...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (glas pred zaveso) Kot bi nekaj dvakrat počilo... Moram vam razkriti skrivnost... Namreč... Poleg prekrasnega programa, ki ga je za naš največji slovenski kulturni praznik pripravil novoustanovljeni pevski zbor, smo vam

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

pripravili še majhno presenečenje...

VLADO: (resno) Presenečenje? Kakšno pa?

ELA: A ne slišiš, butec, da si zmišljuje.

VLADO: (naivno) A res?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (glas pred zaveso) Po končanem programu vam bodo naši vrli

lovci pred kulturnim domom svetega Alojzija demonstrirali lovsko salvo, s katero v naših krajih že tradicionalno odganjamo nevihtne oblake...

DRAGEC: (zašepeta) Pa si res zmišljuje.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (glas pred zaveso) Lovska salva, ki vam jo bomo demonstrirali, po domače jo imenujemo tudi "šicanje v oblake", je v naših krajih etnološka posebnost, stara več sto let, zato upam, da ji boste z veseljem in pozorno prisluhnili. Vsaj tako pozorno kot našemu pevskeму zboru, kajti tudi etnološke posebnosti so del slovenske kulture, saj so skozi stoletja krepile narodovo samozavest in samobitnost, iz katere je potem zrasla naša država, kot tudi naša draga občina.

ELA: (šepne) Ko začne enkrat lagat, pa kar ne more nehat.

SILVESTER: Zato je pa župan.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (glas pred zaveso) Tisto, kar ste maloprej slišali, je bila pa

samo vaja. Naši vrli lovci so že zelo neučakani, zato so mi za odrom demonstrirali dva primerka "šicanja v oblake". Torej, spoštovani krajani in dragi gospod podpredsednik... Program se bo začel čez nekaj trenutkov...

Župan se spet pojavi v razporku zavesi na naši strani odra. Ves znojen in rdeč za hip obstoji ob zavesi. Iz dvorane se zasliši buren in odobravaljoč aplavz.

ANICA: Bravo, župan, bravo!

VLADO: (resno) Jaz pa še nikoli nisem slišal za "šicanje v oblake".

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (jezno) Jaz tudi ne.

Župan MARJAN SLOVENC se panično požene med pevce. Zelo je razburjen... Približno tako kot kapitan, ki poskuša z zadnjimi napori rešiti potapljajočo se barko...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (panično, aktivistično) Nimamo več časa. Dvorana je polna.

Podpredsednik čaka. Župnik čaka. Novinarji čakajo! Moja žena čaka... Alo, gremo!

Spravite se... Dirigent! Dajmo, dajmo... Kaj ste pa delali dva meseca!

14. prizor

Na oder priteče Žika, za njim pa počasi stopata Eržen in Helenca. Očitno pobotana in spravljena. Za njima, v varni razdalji, se na oder vrne tudi Joža Peršin - Joki.

ŽIKA: Vse je u redu. Brez brige. Nismo se imeli kaj bojati. Moja žena mi vedno prave kugle

zamenja s tistimi, ki samo počijo. Svaka čast!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kaj? Streljal je s slepimi naboji?

ŽIKA: Saj ni mogel znati. Še jaz nisam!

ELA: No, to pa je komedija!

ANICA: Definitivno!

Eržen in Helenca obstojita sredi odra. Helenca drži Eržena pod roko... Pravzaprav sta kar v redu par...

ERŽEN: (pomirjeno, zbrano) Opravičujem se. Vsem se opravičujem. Ni bilo fer od mene, da

sem vas tako prestrašil in streljal brez predhodnega opozorila. Lahko pa ste

prepričani, da sem mislil smrtno resno. Eržen d.o.o. vedno misli smrtno resno!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Sicer pa nisem mogel vedet, da ima lahko nekdo v predalu pištolo z otroškimi kapseljni!

ŽIKA: Moja žena je pametan človek! Svaka čast!

ERŽEN: Lahko mi verjamete, da bi v nasprotnem primeru brez problema zadel naravnost med

oči...

ANICA: Gospod Eržen, kaj pa govorite!

ELA: Saj bi ga lahko še oslepili!

ERŽEN: Ampak zdaj me je pa minilo. Helenca me je prepričala in tako nisem več jezen.

Pravzaprav bi vam moral biti celo hvaležen.

DRAGEC: (tiho pripomni) Pa ne vsem.

ERŽEN: To so takorekoč tržni odnosi. Daš - dam.

Eržen stopi do Petra, ki vseskozi tiho, skoraj odsotno sedi na stolu ob klavirju.

ERŽEN: Trener, vam bi moral biti še posebej hvaležen, kaj? Vse vam oproščam. No, pa saj mi

v resnici niste nič naredili.

DRAGEC: (si ne more kaj, da ne bi še kaj pripomnil) Samo otroka.

ERŽEN: Oba sva delala. Kdo pa je naredil, ve itak samo naš ljubi Bog.

Vsi zavijejo z očmi navzgor proti odrskemu vrvišču (nebu) in se pokrižajo.

KERTOVKA: (Bog je edina beseda, ki jo je slišala, zato se ji zdi primerna iztočnica za pesem -

začne peti z zvonkim glasom) "Bog edini, ki si nam našega ljubega Jezusa dal,

ko pri Mariji brezmadežni si postelj postlal..."

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (takoj pograbi priložnost) S svojo pesmijo nam je gospa

Kert

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

pravkar povedala, da se že mudi, in da bi bilo zelo dobro, če bi končno začeli s prireditvijo. Ljudje čakajo! Rotim vas!!

ERŽEN: (potreplja Petra po ramenu) Trener! Le kar tako naprej! Ni treba, da imate slab občutek.

Jaz ga tudi nimam. Lahko pa vam garantiram, da mi boste vedno v lepem spominu. Kadar koli bom pogledal svojega sina, se bom spomnil na vas! Zdaj pa nazaj na igrišče! Naj se mreža zatrese!!

15. prizor

Pevci se postavijo nazaj na tribuno. Dirigent Peter vstane in stopi pred zbor, ki stoji lepo razporejen po zborovski tribuni...

PETER: (mirno) Ne bom dirigiral.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kaj? A se ti je zmešalo? Podpredsednik čaka...

PETER: V resnici vam sploh ne gre za zbor. Za prav nobeno pesem vam ne gre. Zbor je samo

priložnost za vaše male, straniščne interese.

ANICA: Kdo nam to govori?!!

PETER: (vedno bolj žolčno) Zbor je maska vaše netaleantiranosti! Netolerantnosti! Zakotne samozadostnosti! Jaz pa sem vam odprl svoje srce in vi ste pljunili nanj...

ELA: No, no, da se ne bomo razjokali!

PETER: V zboru sem videl možnost... Prišel sem k vam, da bi skupaj peli, da bi osvajali neosvojljive pokrajine umetnosti...

VLADO: (ne razume) Kakšne pokrajine?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Pustimo besedičenje! K nam si prišel predvsem zato, ker smo te

kupili...

PETER: Nekaterih reči se ne da kupiti!!

ERŽEN: Na to izjavo bi pa jaz imel eno pripombo...

PETER: (zarohni) Jalovci! Nategnili ste me! Mislil sem: boljše doma na gnoju kot v tujini v

zlata kočiji! Pa sem se zmotil. Boljše v tujini v dreku kot doma pred zborom!!

JOŽA PERŠIN - JOKI: Bravo! Jaz sem na tvoji strani!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (strogo) Tovariš Joki!!

JOŽA PERŠIN - JOKI: (se takoj popravi) No, vsaj teoretično...

Peter sleče rdeč žametni dirigentski frak, ga vrže na klavir, si obleče svoj stari suknjič in pobere notni material.

PETER: Grem! Odpoved dajem! Od zdaj naprej si lahko dirigirate sami! Jaz si umijem roke!

Župan Marjan Slovenc plane proti Petru. Tako jeznega ga še nismo videli...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Kaaaaj?! Ti nam daješ odpoved? O ti umetniška driska!

Pa

kaj si ti misliš, da si?! Da ne moremo brez tebe?! Da ne moremo brez tvojega dirigiranja?! Se pa prekleto motiš! Še boljše lahko...

ERŽEN: Predvsem pa ceneje...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: (zakriči) Zgini! Poberi se! Mi ti dajemo odpoved!

ANICA: (zavrešči) Definitivno!

Župan potegne iz žepa denarnico, jo odpre, potegne ven bankovec, pljune nanj in ga pritisne Petru na čelo.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Na, mali! To imaš za avtobus!

Tišina nekaj trenutkov.

Peter vzame bankovec... Se nasmehne in ga spravi v žep. Nekaj časa jih z grenkim nasmehkom na ustih gleda, premeri jih po dolgem in počez, potem pa brez

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

besed odide...

HELENCA: (krikne za njim) Peter...!

ERŽEN: Ne sekiraj se, Helenca, nekateri pač še niso zreli za tržne odnose.

16. prizor

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Tako, zdaj pa prireditev!

ELA: Brez dirigenta?

Župan Marjan Slovec samozavestno stopi pred zbor .

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Bom kar jaz. Boste videli, še boljše bo!

ANICA: Ampak... Župan, saj ne znaš!

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Samo ne me gledat! Jaz bom mahal po svoje, vi pa pojte po svoje. Nekje na koncu se bomo že ujeli!

ELA: Pa ja, tako bi morali že od začetka.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Kaj pa program?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Program ostane isti. Zakaj bi ga spreminjali, saj smo ga pošteno plačali.

DRAGEC: (ironično pripomni) Na vseh nivojih.

JOŽA PERŠIN - JOKI: Kaj pa borbene pesmi?

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Tudi borbene pesmi ostanejo, tovariš Joki. "Na juriš" bomo zapeli z vsem žarom.

JOŽA PERŠIN - JOKI: (zadovoljen) Samo to sem hotel vedeti. Zaradi ravnotežja.

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Prav... Začeli bomo z "Nobody knows..."

Helenca zasmrka... Eržen ji takoj ponudi robec...

ERŽEN: Helenca je prehlajena, ampak bo že... Saj boš zmogla, Helenca?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Helenca vzame robec in prikima...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Pa začnimo!

Novi dirigent, župan Marjan Slovenc, zakliče v vrvišče...

ŽUPAN MARJAN SLOVENC: Zavesa!!

Luči na odru se zatemnijo. Zavesa na skrajni levi se dvigne... Zagledamo temno 'žrelo' dvorane, v katerem mraku sedijo krajani in spoštovani podpredsednik...

Aplavz.

Dirigent, župan MARJAN SLOVENC, se pokloni v temo dvorane. Aplavz poneha... Tišina... Župan se obrne k zboru, dvigne roke in zbor začne peti... Poje prelepo in ubrano... Tudi župan 'dirigira' občuteno, čeprav zelo po svoje... Helenca poje solo... Poje z občutkom in solzami... Kaj ne bi, saj misli na Petra...

ZBOR: "Nobody Knows... Nobody Knows... Nobody Knows..."

HELENCA: "Nobody Knows The Trouble I've Seen.."

ZBOR: "The Trouble I've Seen.."

Pesem zapojejo do konca.

Trenutek tišine.

Zatemnitev.

K O N E C